Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 250 (20. 218) • 1988 йил 30 октябрь • якшанба Баҳоси 3 тийин.

ЎРТОҚЛАР! КПСС XXVII СЪЕЗДИ ВА XIX БУТУНИТТИФОҚ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАЙЛИК! РЕВОЛЮЦИОН ҚАЙТА ҚУРИШГА МУҚАРРАР ТУС БЕРАЙЛИК!

(КПСС Марказий Комитетининг Октябрь чақириқларидан).

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ҚОНУНИ

ССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1989 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Олий Совети **қарор қилади:**

1-модда. СССР Министрлар Совети тақдим этган СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1989 йилги Давлат плани Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг план-бюджет комиссиялари, саноат комиссиялари, энергетика комиссиялари, транспорт ва алоқа комиссиялари, қурилиш ва бинокорлик материаллари комиссиялари, агросаноат комплекси комиссиялари, фан ва техника комиссиялари, халқ истеъмоли моллари ва аҳолига хизмат кўрсатиш комиссиялари, уй-жой-коммунал ва шаҳар хўжалиги комиссиялари, ташқи ишлар комиссиялари, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссиялари, халқ маорифи ва маданият комиссиялари, хотин-қизлар меҳнати ва турмуши ҳамда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалалари комиссиялари, ёшлар масалалари бўйича комиссиялари, табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш комиссияларининг тузатишлари ҳисобга олиниб, тасдиқлансин.

КПСС XIX Бутуниттифоқ конференциясининг мамлакат социал-иқтисодий тараққиёти проблемаларига оид йўл-йўриқларини амалда рўёбга чиқариш барча совет ва хўжалик органлари 1989 йилдаги ишининг бош йўналиши деб ҳисоблансин. Шу мақсадда, жамиятни демократиялаш жараёнларига, жамият барча табақаларининг социал ва сиёсий активлигини оширишга, сиёсий системани қайта қуриш, ошкораликни ривожлантириш соҳасида амалга оширилаётган тадбирларга таяниб, бутун ташкилотчилик ва хўжалик фаолияти ижтимоий ишлаб чиқариш структурасидаги илғор ўзгаришлар, уни барқарор ва жўшқин ривожлантиришни таъминлаш, иқтисодий ўсиш самарадорлигини ошириш ва унинг интенсив омиллари ролини кучайтириш, барча турдаги ресурсларни қатъий иқтисодий тежаш асосида халқ фаровонлигининг энг муҳим муаммоларини ҳал этишни тезлатишга қаратилсин.

2-модда. СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш 1989 йилги Давлат планининг қуйидаги энг муҳим умумиқтисодий кўрсаткичлари белгилансин:

	1988 йилги планга нисбатан ўсиш процент ҳисобида
Ялпи миллий маҳсулот	4,5
Ҳосил қилинган миллий даромад	3,8
Аҳоли жон бошига реал даромадлар	3,1
Ижтимоий истеъмол фондлари	8,2
Чакана товар оборотининг умумий ҳажми	6,1
Аҳолига пулли хизмат кўрсатиш ҳажми	8,1
Меҳнат унумдорлиги:	
саноатда	4,6
қурилишда	4,1
темир йўл транспортида	4,9
Халқ хўжалигидаги фойда	6
Пул билан таъминлашнинг барча манбаларидан халқ хўжалигига ажратиладиган капитал маблағ	2,3

КПСС XXVII съезди қарорларини ва ўн иккинчи беш йилликка мўлжалланган социал программани бажариш мақсадида 1989 йилда халқнинг турмуш даражасини ошириш соҳасида қуйидаги тадбирлар марказлаштирилган тартибда амалга оширилсин:

соғлиқни сақлаш ва социал таъминот ходимларининг иш ҳақини босқичма-босқич ошириш давом эттирилсин;

маданият ходимлари айрим категорияларининг янги мансаб окладлари ва ставкалари жорий этилсин;

олий ўқув юртлари профессор-ўқитувчилар составининг ставкалари ва окладларини оширишга киришилсин;

боласи бир ярим ёшга етгунча уни боқиш учун оналарга қисман ҳақ тўланадиган отпускалар муддатини мамлакат районлари бўйича босқичма-босқич кўпайтиришга, айни вақтда уларга боласи икки ёшга етгунча ҳақ тўланмайдиган қўшимча отпуска олиш ҳуқуқини беришга киришилсин;

кам таъминланган оилаларга нафақа тўланадиган болаларнинг ёши саккиз ёшдан ўн икки ёшгача узайтирилсин.

Халқнинг турмуш даражасини ошириш юзасидан марказлаштирилган тадбирларни амалга оширишга Давлат бюджетидан 4,2 миллиард сўм сарфлансин.

Давлат ички заёмларининг 1,4 миллиард сўмлик миқдордаги ҳақини узиш давом эттирилсин.

3-модда. Экономикани социал соҳага буриб юбориш йўлига мувофиқ социал-маданий соҳанинг моддий базасини янада мустаҳкамлаш таъминлансин ва 1989 йилда пул билан таъминлашнинг ҳамма манбалари ҳисобидан қуйидагилар фойдаланиш учун топширилсин:

Уй-жойлар, умумий саҳни миллион квадрат метр	134,2
Мактабгача тарбия муассасалари, минг ўрин	985,8
Умумий таълим мактаблари, минг ўрин	1708
Клублар ва маданият уйлари, минг ўрин	494,6
Касалхоналар, минг ўрин	76,7
Амбулатория-поликлиника муассасалари сменада қабул қиладиган беморлари, минг киши	211
Кексалар ва инвалидлар учун интернат-уйлар, минг ўрин	19,2

4-модда. Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советлари, халқ депутатлари маҳаллий Советлари бутун диққат-эътиборларини озиқ-овқат таъминотини яхшилашда 1989 йилдаёқ барча совет кишилари учун сезиларли силжишларга эришиш, уларнинг ноозиқ-овқат молларига ва хилма-хил хизматларга бўлган эҳтиёжларини янада тўла-тўкис қондириш, савдо ва умумий овқатланишни яхшилаш вазифаларини ҳал этишга қаратсинлар. Шу мақсадда маҳаллий имкониятлардан унумли фойдалансинлар, қайси идорага қарашлилигидан қатъи назар, корхона ва бирлашмаларни халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришга ва хизмат соҳасини ривожлантиришга кенг миқёсда жалб этсинлар. Аҳолининг тўлов қобилиятига эга бўлган талаби билан халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва пулли хизматлар кўрсатиш ҳажмларининг мувозанатли бўлишига эришсинлар.

5-модда. Халқ хўжалиги барча ишлаб чиқариш тармоқларининг корхоналарини тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтказиш 1989 йилда ниҳоясига етказилишини эътиборга олиб, СССР Министрлар Совети, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, СССР министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари, тармоқлараро давлат бирлашмалари янги хўжалик механизми барча элементларининг ўзаро алоқасини пухталаштириш, ишлаб чиқаришни бошқаришдаги демократик асосларни ва иқтисодий усулларни янада ривожлантириш, даромадни норматив асосда тақсимлашга ва узоқ муддатли ижара муносабатларига асосланган хўжалик ҳисоб-китоби шаклларини қўллашни кенгайтириш, кооперацияни ва якка тартибдаги меҳнат фаолиятини ривожлантириш чора-тадбирларининг амалга оширилишини таъминласинлар.

6-модда. Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари ҳамда халқ депутатлари маҳаллий Советлари иқтисодий, социал вазифаларни ва табиатни муҳофаза қилиш вазифаларини комплекс ҳал этиш учун ўзларига бериб қўйилган ҳуқуқлардан ҳар томонлама фойдалансинлар, регионларнинг манфаатлари умумдавлат манфаатлари билан энг мақбул тарзда қўшиб олиб борилишини таъминласинлар, шунингдек, тегишли территорияларда халқ хўжалигини бошқариш самарадорлигини ошириш ва регионларнинг ўзини-ўзи пул билан таъминлаши принципларига ўтишига тайёргарлик кўриш юзасидан зарур тадбирларни амалга оширсинлар.

СССР Министрлар Совети ва тегишли иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари Белоруссия ССР, Латвия ССР, Литва ССР, Эстония ССР, Татаристон АССРда, Свердловск областида ва Москва шаҳрида шу принципларни синаб кўриш юзасидан эксперимент ўтказишни ташкил этсинлар.

7-модда. СССР Министрлар Советига СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1989 йилги Давлат плани юзасидан Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг план-бюджет ҳамда бошқа доимий комиссиялари хулосаларида баён этилган таклифлар ва мулоҳазаларни, шунингдек, СССР Олий Совети палаталарининг мажлисларида депутатлар айтган таклифлар ва мулоҳазаларни кўриб чиқиб, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш вазифаси топширилсин.

Москва, Кремль. 1988 йил 28 октябрь.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. ГОРБАЧЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1988 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНИ ТЎҒРИСИДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Олий Совети **қарор қилади:**

1. СССР Министрлар Советининг СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш 1988 йилги Давлат плани қандай бажарилаётгани тўғрисидаги доклади маълумот учун қабул қилинсин. СССР Министрлар Совети уни бажариш юзасидан зарур чора-тадбирларни кўраётганлиги қайд этилсин.

2. СССР Министрлар Советига Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларининг таклифлари ва мулоҳазаларини, шунингдек, депутатларнинг СССР Олий Совети палаталари мажлисларида айтган таклифлари ва мулоҳазаларини кўриб чиқиб, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш топширилсин.

Москва, Кремль. 1988 йил 28 октябрь.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. ГОРБАЧЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

М. С. ГОРБАЧЕВ Жозе Эдуарду душ Сантуш билан учрашди

М. С. Горбачев 28 октябрь куни Кремлда МПЛА — Меҳнат партиясининг Раиси, Ангола Президенти Жозе Эдуарду душ Сантуш билан учрашди.

Бу икки дўст мамлакат раҳбарларининг биринчи учрашуви эмас. Бу учрашув ҳам олдингилари каби ўртоқлик, ўзаро хайрихоҳлик ва ҳурмат руҳи билан ажралиб турди. М. С. Горбачев Ж. Э. душ Сантуш билан самимий саломлашиб, совет кишиларининг Ангола халқи танлаб олган прогрессив йўл билан, унинг ўз мамлакати миллий мустақиллиги ва суверенитетини ҳимоя қилиш йўлидаги фидокорона кураши билан бирдамлигини тасдиқлади.

Африка жанубидаги вазиятнинг ривожланиши, шунингдек икки томонлама Совет-Ангола муносабатлари масалалари хусусида батафсил фикрлашиб олинди.

М. С. Горбачев ва Ж. Э. душ Сантуш Африка жанубидаги можарони муҳокама қилиш чоғида бу можаронинг илдизлари Жанубий Африка Республикаси ўтказаётган апартеид сиёсатида, унинг қўшни малакатлардаги аҳволни беқарор қилишга қаратилган ҳаракатларида, Намибиянинг ғайриқонуний равишда оккупация қилиниши давом этаётганлигидадир, деган якдил фикрни билдирдилар. Бу кескинлик ўчоғини тугатишнинг бирдан-бир йўли—можарога жалб этилган барча томонларнинг манфаатларини ҳисобга олиш негизида уни сиёсий йўл билан бартараф этишдан иборат. Биз Анголанинг бу муаммоларга ёндашувига қўшиламиз, деди М. С. Горбачев.

Ҳозир Ангола ва Куба билан Жанубий Африка Республикаси ўртасида АҚШ воситачилигида олиб борилаётган музокаралар регионал можароларни тинч воситалар билан ҳал қилиш умумий тенденциясига мос тушмоқда, бу тенденция халқаро муносабатларда тобора кучайиб бормоқда, жаҳон ҳамжамияти уни тобора кўпроқ қўллаб-қувватламоқда. Бу музокараларнинг муваффақиятли тугалланиши Анголанинг хавфсизлигини таъминлаш учун, бу мамлакатнинг тинч қурилиш ва реконструкция шароитига ўтиши учун яхши шарт-шароит яратган бўлур эди. Айни вақтда Намибияга мустақиллик бериш тўғрисидаги «БМТ плани»ни амалга ошириш бошлаб юборилган бўлур эди. СВАПО бошчилигидаги Намибия ватанпарварлари кенг халқаро мададга таяниб, бу планни амалга ошириш учун курашмоқдалар.

М. С. Горбачев Ангола ва Кубанинг бу соҳадаги куч-ғайратларини қўллаб-қувватлади. Музокараларда барча масалалар халқларнинг танлаб олган социал-сиёсий йўлини, тенг ҳуқуқлилигини ҳурмат қилиш, ўзаро мақбул муроса йўлларини излаш негизида ҳал қилиниши лозим. Суҳбатдошлар қийинчиликларга қарамай Африканинг жануби-ғарбидаги вазиятни оқилона ва адолатли ҳал қилишга эришиш мумкин, деган фикрни билдирдилар. Регионда ва умуман Африка қитъасида тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш манфаатларига мос келадиган музокара жараёнини, битимга келиш йўлларини излашни кучайтириш зарур.

Ж. Э. душ Сантуш ангола халқи, Ангола раҳбарияти беғараз ёрдами учун, Анголанинг ўз миллий тараққиёти масалаларини мустақил ҳал қилишга интилишини қўллаб - қувватлаётганлиги учун, Ангола тинч ҳаёт изига тезроқ ўтиши борасида Совет Иттифоқи амалга ошираётган ишлар учун Совет Иттифоқига самимий миннатдорчилик билдирди.

М. С. Горбачев билан Ж. Э. душ Сантуш истиқболни кўзлаб икки томонлама муносабатларни ривожлантириш масалаларини муҳокама қилдилар. Бу соҳада Совет-Ангола ҳамкорлиги механизмини такомиллаштириш учун, турли йўналишларда, шу жумладан КПСС билан МПЛА — Меҳнат партияси ўртасида алоқаларни кенгайтириш учун катта резервлар мавжудлиги таъкидлаб ўтилди.

Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Н. Яковлев ҳамда МПЛА — Меҳнат партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари, ташқи ишлар министри А. Ван-Дунен иштирок этдилар.

(ТАСС).

Суҳбат бошланиш олдидан.

(ТАСС — ЎзТАГ телефотоси).

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

СССР Олий Советини чақириш тўғрисида

СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўн биринчи чақириқ Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Советининг навбатдан ташқари ўн иккинчи сессияси 1988 йил 29 ноябрь куни Москва шаҳрида чақирилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. ГОРБАЧЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1988 йил 28 октябрь.

* * *

СССР Олий Совети Президиуми шуни маълум қиладики, ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг навбатдан ташқари ўн иккинчи сессияси муҳокамасига қуйидаги масалаларни киритиш назарда тутилади:

1. XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг қарорлари асосида давлат ҳокимияти ва суд органларининг структурасини ҳамда фаолиятини такомиллаштириш вазифалари тўғрисида.

2. СССР халқ депутатларининг сайлови ҳақида.

Меҳмоннинг Москвада бўлиши

28 октябрь куни Кремлда СССР Олий Совети Президиуми номидан Ангола Халқ Республикасининг Президенти Ж. Э. душ Сантуш шарафига зиёфат берилди.

Зиёфатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Лукьянов, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган зиёфатда А. И. Лукьянов ва Ж. Э. душ Сантуш қисқача нутқ сўзладилар.

(ТАСС).

МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

МПЛА—Меҳнат партиясининг Раиси, Ангола Халқ Республикасининг Президенти Ж. Э. душ Сантуш 29 октябрь куни Москвадан Минскка жўнаб кетди. У совет раҳбариятининг таклифига биноан қисқача амалий визит билан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турибди.

Аэродромда Ангола раҳбарини КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Лукьянов, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯЛАРИ

Республика партия ташкилотларида ҳисобот-сайловлар янги босқичга кўтарилди. Район ва шаҳар партия конференциялари бошланди.

Бу конференциялар КПСС XIX Бутуниттифоқ конференцияси қарорлари асосида партия ва жамият ҳаётининг барча жабҳаларида демократиялаш жараёнини чуқурлаштириш, тўла ва кенг ошкораликни таъминлаш, бутун ишни қайта қуриш амалий тус олган бир пайтда ўтаётир. Шунинг учун ҳам улар илгаригиларидан ўзига хос жиҳатлари билан фарқ қилади, ўз мураккабликлари билан ажралиб туради. Аслини олганда, ҳозир ўтаётган партия конференциялари партия комитетлари фаолиятида янгиланиш, ошкоралик, улар ҳаётини янада демократиялаш ва фаолиятда раҳбарликнинг сиёсий методларини узил-кесил қарор топтириш сари муҳим амалий қадам бўлади.

Кўпгина партия комитетлари КПСС XXVII съезди, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси қарорлари ва йўл-йўриқларини оғишмай амалга ошира бориб, экономикага, социал соҳага раҳбарлик савиясини оширмоқдалар, кадрларнинг сиёсий-ташкилотчилик қобилиятини, коммунистларнинг, барча меҳнаткашларнинг куч-ғайратларини қайта қуриш стратегиясини рўёбга чиқаришга сафарбар этмоқдалар. Партиявий-ташкилий, идеологик фаолиятнинг янги, новаторона, демократик усулларини ҳаётга чуқур сингдириш йўлида муайян ишлар қилинди.

Лекин барча район, шаҳар, область партия комитетлари ҳам ҳозирги туб бурилиш, янгиланиш даврининг мураккаб муаммоларини етарли даражада ишчанлик ва билимдонлик билан ҳал этаётирлар, деб бўлмайди. Айниқса, партия аппарати фаолиятини қайта қуриш, унинг иш самарадорлигини оширишда ҳамма ерда ҳам кутилган ўзгаришларга эришилмаётир. Расмиятчилик, юзакичилик, бюрократик тўғоноқлар бутунлай барҳам топган эмас. Шунинг учун ҳам ҳозир ўтаётган конференциялар ҳар бир партия ходими, ҳар бир раҳбар коммунист учун, партиянинг ҳар бир аъзоси учун жиддий, ўртоқларча партиявий синов бўлади.

Бинобарин, партия конференцияларига тайёргарлик алоҳида аҳамият касб этаётир. Партия комитетлари бу анжуманларни тайёрлашга фавқулодда ишчанлик билан, қизғин киришишлари керак. Партия ҳаётини демократиялашни чуқурлаштиришнинг ҳозир давом этаётган жараёни бу ишнинг усулларини янгилашни, конференцияни тайёрлаш ва ўтказиш мобайнида ошкора фикр олишув, партиявий рўй-ростлик ва талабчанлик муҳитини вужудга келтиришни тақозо этади. Партия ветеранлари, тажрибали коммунистлар, қайта қуришнинг новатор ишбошилари, олимлар ва мутахассислар ҳисобот докладларини тайёрлашга кенг жалб этилиши зарур. Энг муҳими — партия комитетларининг ҳисобот давридаги фаолияти, қайта қуришга раҳбарлиги, коммунистларнинг авангардлик роли қай даражада таъминланаётганлиги малакали таҳлил этиб чиқилишида, келгуси ишларнинг асосий йўналишлари аниқ-равшан белгилаб олинишидадир.

Бу галги ҳисобот ва сайловлар алоҳида аҳамиятга эга. Шу конференцияларда партия аппаратини қайта қуриш амалий жиҳатдан ниҳоясига етказилади. Сайланма актив составини қайта қуришнинг жонкуяр ташкилотчилари билан тўлдириш келгусида амалий фаолият савиясини кўтаришнинг муҳим гарови эканлигини унутмайлик.

Шу боис партия ходимларининг, резервдаги кадрларнинг фаолияти, инсоний ва партиявий фазилатларини атрофлича ўрганиб чиқиш уларни танлаш ва жой-жойига тўғри қўйишнинг зарур шартидир. Партия кадрлари тўғрисида жамоатчилик фикрини ўрганиш кенг равишда ташкил этилиши керак. Секретарлар, бюро аъзолари, партия комитетлари бўлим мудирларининг қуйи ташкилотлардаги ҳисоботлари бу фикрни шакллантиришнинг энг мақбул формаларидан биридир. Аттестациялар, якка тартибдаги суҳбатлар ҳам кадрлар лаёқатини ўрганишда муҳим аҳамият касб этади.

Бу жиҳатдан Қоракўл район партия комитети район газетаси орқали олиб бораётган ишлар диққатга сазовар. Мазкур газета саҳифаларида район партия комитетининг ҳозир ишлаб турган секретарлари ва бу лавозимларга резервда турган кадрлар тўғрисида маълумотлар эълон қилинди. Коммунистлар, меҳнаткашларнинг кўпгина намоёндалари, меҳнат коллективлари, бошланғич партия ташкилотлари ўзларининг бу номзодларга доир фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Партия комитетлари матбуот ва бошқа оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорликнинг бу ва бошқа формаларини ишга солишлари керакки, токи партия органлари, партия аппарати ходимлари составини малакали, тадбиркор ва ташаббускор янги кучлар билан тўлдиришда жамоатчилик барча қатламларининг фикр-мулоҳазаси, хоҳиш-иродаси тўла ҳисобга олинсин.

Партия комитетлари составига ташкилотчилик қобилияти қайта қуришни олға ҳаракат қилдиришга қодир коммунистларни сайлаш, партия органларини турли суиистеъмолликларга, социалистик қонунчиликнинг бузилишига йўл қўйган ходимлардан тозалаш зарур. Ўз обрўсини тушириб қўйган ходимлар партия органлари составига кириб қолишига асло йўл қўйиб бўлмайди.

Бунинг учун партияда сайлов жараёнининг кенг ошкоралигига эришмоқ лозим. Партия ташкилотларининг раҳбар партия органлари составига таклиф киритиш ҳуқуқини изчил амалга ошириш, комитет аъзолари ва секретарлари номзодларини атрофлича, ошкора муҳокама қилиш, бюллетенларга мавжуд мандатлардан кўпроқ номзодлар киритиш даркор. КПСС Марказий Комитетининг йўл-йўриқларига оғишмай амал қилиш бу жараён қайта қуриш талаблари асосида ўтишини таъминлашнинг зарур шартидир.

Партия конференцияларининг боришини, уларда тилга олинаётган ҳаётий муҳим муаммоларни ишнинг кўзини билиб, омилкорлик билан ёритиш матбуот, телевидение, радио ходимларининг муҳим вазифасидир. Энг муҳими — бу анжуманларга тўла ошкоралик бағишлашдан иборат. Конференцияларда ҳукм сурган вазиятни, коммунистлар ўртага қўяётган масалаларни, билдирилаётган танқидий фикр ва мулоҳазаларни малакали ёритиш зарур. Партия ташкилотларидаги сайловнинг демократик механизмини очиб бериш айниқса муҳим. Партия комитетларининг фаолияти, улар олдида турган вазифалар, ҳал қилиниши зарур актуал социал-иқтисодий муаммолар ҳақида делегатларнинг фикр-мулоҳазаларини эълон қилиб бориш лозим.

Партия комитетлари коммунистлар конференцияларда билдирган фикр ва мулоҳазаларни умумлаштиришлари, улар юзасидан амалий тадбирлар белгилашлари ғоят муҳимдир.

Партия конференциялари давом этмоқда. Биз ўн иккинчи беш йилликни қандай натижалар билан якунлашимиз, социал-иқтисодий тараққиётда нималарга эришишимиз, келгуси беш йилликни қайси маррадан туриб бошлашимиз мана шу конференцияларнинг қандай савияда ўтишига — уларда фаолиятимизнинг бош йўналишлари бўйича тўғри, оқилона қарорлар қабул қилинишига кўп жиҳатдан боғлиқ.

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 29 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани: Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани: Мавсум бошидан
ТОШКЕНТ	0,61	105,88	0,45	109,12
ХОРАЗМ	0,51	105,16	0,54	65,32
БУХОРО	1,06	103,47	1,06	82,50
ҚАШҚАДАРЁ	0,76	100,59	0,76	108,85
ҚҚАССР	0,86	94,35	0,57	90,78
Сирдарё	1,04	92,40	0,99	102,96
Сурхондарё	0,99	91,63	0,45	89,63
Фарғона	0,84	89,09	0,20	40,58
Наманган	0,95	88,36	0,56	63,79
Самарқанд	1,35	77,84	1,41	75,14
Андижон	0,72	69,07	0,28	28,14
Республика бўйича:	0,91	91,45	0,69	79,77
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
СУРХОНДАРЁ	1,14	104,79	0,85	166,85
ҚАШҚАДАРЁ	1,33	101,00	1,54	146,40
Самарқанд	3,07	93,62	5,84	71,37
Наманган	0,62	92,70	—	—
Бухоро	0,24	14,03	0,25	6,50
Республика бўйича:	1,19	98,85	1,15	154,37

Ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг ўн биринчи сессияси

СЕССИЯ КУНДАЛИГИ

ИТТИФОҚ СОВЕТИДА

Иттифоқ Советининг иккинчи мажлиси 28 октябрь соат 14 да Катта Кремль саройида очилди. Мажлисда **М. С. Горбачев, В. И. Воротников, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, В. А. Медведев, Н. И. Рижков, Н. Н. Слюньков, В. В. Шчербицкий, А. И. Лукьянов, Г. П. Разумовский, Ю. Ф. Соловьев, Н. В. Тализин, О. Д. Бакланов** ўртоқлар иштирок этдилар.

Палата раиси **Ю. Н. Христораднов** раислик қилди.

Ўзбекистон Компартияси Қорақалпоғистон область комитетининг биринчи секретари депутат **Қ. Саликовга** сўз берилади. (Депутат Қ. Саликов нутқи газетанинг учинчи саҳифасида эълон қилинмоқда).

Танаффусдан кейин Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг қўшма мажлиси бўлди. Мажлисда сессия кун тартибидаги масалаларни муҳокама қилиш давом эттирилди.

Қозоғистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари депутат **Е. Ф. Башмаков** нотиқларнинг келгуси йил Давлат плани ва бюджетини тасдиқлаш тўғрисидаги таклифига қўшилди. Нотиқ Қозоғистон меҳнаткашлари ўз ишларининг натижаларига танқидий баҳо бераётганликларини қайд этиб ўтди. Ишлаб чиқариш ҳамон серхаражат бўлиб қолмоқда, бу эса, жумладан, бир қанча тармоқлар ишининг маромини таъминламаяпти. Ишлаб чиқариш планлари билан моддий ресурсларнинг номутаносиблиги ҳамон салбий таъсир ўтказмоқда. Депутат қайта қуриш Советларнинг амалдаги тўла ҳокимияти тобора таъминланишини тақозо этишини таъкидлади. Советлар билан корхоналар ўртасидаги янги ўзаро муносабатларни вужудга келтирувчи қонун актлари даркор.

ВЛКСМ 50 йиллиги номли Котласс целлюлоза қоғоз комбинати аппаратчиси, депутат **В. П. Кучина** ўз корхонаси муаммоларига эътиборни қаратди. Ишлаб чиқаришни техникавий қайта жиҳозлаш ана шу муаммолар орасида энг муҳимидир. Шаҳар ва областдаги экология муаммоси ўткирлашди, деди у. Одам соғлиғи учун зарарли бўлган айрим химиявий бирикмаларнинг ҳаводаги миқдори йўл қўйиш мумкин бўлган миқдордан ортиб кетди. Биз ана шу вазифаларни ҳал этишда олимлар ва машинасозлардан конкрет ёрдам кутамиз.

Фундаментал фан илмий-техника тараққиётининг негизи бўлиб келди, ҳозир ҳам, бундан кейин ҳам шундай бўлади, юқори малакали кадрлар тайёрлаш эса давлат учун ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир, деб таъкидлади М. В. Ломоносов номидаги Москва Давлат университетининг ректори, академик, депутат **А. А. Логунов.** Ўтмишда, узоқ давр мобайнида биз ана шу муаммоларга зарур эътибор бермадик. 1989 йилни бурилиш йили деб қараш мумкин. Аммо, маблағ ажратиш кўпайишининг ўзи фундаментал фанимизни ҳам, таълимни ҳам ҳали танг аҳволдан чиқара олмайди, чунки биздаги илмий приборсозлик ва ҳисоблаш техникаси саноати ниҳоятда қониқарсиз аҳволдадир. Бу фанимиз равнақига ҳалал бераётган асосий масаладир.

Олтой ўлкасидаги «Бийск химия комбинати» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори депутат **А. В. Карпов** ўз корхонасида социал-иқтисодий ривожланиш масалалари қай йўсинда ҳал этилаётгани ҳақида гапириб берди. У эндиликда ҳар бир цехда дурустгина маиший комплекслар, соғломлаштириш марказлари, дам олиш бурчаклари борлигини айтди. Бутун коллектив куч-ғайрати билан маданият ва техника саройи, стадион ва пионер лагери, дам олиш базаси бунёд этилди. Болалар муассасалари муаммоси тўла ҳал этилган. Уй-жой муаммосини ҳал этиш учун ёшлар уй-жой кооперативи ташкил этилди, якка тартибда коттежлар қуришга киришилмоқда. Ёрдамчи хўжаликни ривожлантириш программаси амалга оширилмоқда.

Ҳозир муҳокама қилинаётган ҳужжатларнинг лойиҳаларида социал-маданий соҳани устун даражада ривожлантириш лозимлиги ишончли тарзда акс этган, деди мамнуният билан СССР маданият министри **В. Г. Захаров.** Худди ана шу йўсинда маданий революциянинг ленинча концепциясини тиклаш йўли намоён бўлмоқда. Сўнгги пайтда бир қанча муҳим масалаларни ўлик нуқтадан силжитишга эришилди. Айни вақтда нотиқ мамлакатдаги кўпчилик регионларда маданият муассасаларининг аҳволи ночор эканлигини, маҳаллий раҳбарлар бу борада ғамхўр дўст ҳам, манфаатдор хўжайин ҳам бўлишмаётганини таъкидлаб ўтди. Бу маданиятга нисбатан қолдиқ принципининг асоратидир.

КПСС Доғистон область комитетининг биринчи секретари **М. Ю. Юсупов** Доғистондаги ишлар аҳволини таҳлил қилар экан, 1989 йилда автоном республикада ишлаб чиқаришнинг барча тармоқлари хўжалик ҳисобига ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтишини айтди. Корхоналар ўртасидаги шартномаларга кўра, бевосита алоқалар негизида ишлаб чиқариладиган маҳсулот ҳажми кўпаяди. Бу эса келгуси йил планининг мазмунини принципиал жиҳатдан ўзгартиради, чунки эндиликда планнинг негизини тузилган шартномалар миқдори белгилаб беради. Аммо барча министрликлар ҳам ана шу қоиданинг принципиал муҳимлигини тасаввур этишаётгани йўқ. Республикамизда, деди нотиқ, кўпчилик корхоналар шартномаларни бор-йўғи 70—80 процент атрофида туза олдилар.

Транспорт ва алоқа доимий комиссиясининг аъзоси, «Главзападуралстрой»га қарашли «Пермстройтранс» тресги 10-автобазасининг ҳайдовчиси, депутат **В. И. Тимочкин** мамлакат темир йўлларида содир бўлган таҳликали аҳвол ҳақида гапирди. Бир қанча йўналишларда поездларни ўтказиб юбориш имконияти қарийб батамом тугаган. Авариялар тез-тез содир бўлиб турибди. Тармоқнинг моддий-техника базасини ривожлантириш оқсамоқда. Йўл хўжалигининг аҳволи айниқса ташвиш туғдирмоқда. Айни вақтда, деб уқтирди нотиқ, СССР Оғир машинасозлик министрлиги, СССР Қора металлургия министрлиги, СССР Рангли металлургия министрлиги темирйўлчилар меҳнатини енгиллаштириш учун машиналар ишлаб чиқаришда жиддий қолоқликка йўл қўймоқдалар. Депутат Пермь областидаги экологик муаммолар хусусида ҳам гапирди.

Калинин областидаги Калинин номли колхоз раиси депутат **Н. А. Полазнов** ўз нутқида Ноқоратупроқ зонанинг қишлоқ меҳнаткашлари кундалик ишлари билан қайта қуришни жадаллаштиришга кўмаклашишга ҳаракат қилаётганликлари ҳақида гапирди. Коллектив пудрати ва хўжалик ҳисобини кенг жорий этаётган, меҳнатга ҳақ тўлашни ташкил этишни такомиллаштираётган колхоз озуқа экинларидан муттасил юқори ҳосил олмоқда, сут ва гўшт етиштиришни кўпайтирмоқда. Хўжаликнинг муваффақиятга эришишига социал соҳани ривожлантириш масалаларини комплекс ҳал этиш кўп жиҳатдан ёрдам бермоқда. Кўпроқ уй-жой қуришимиз керак, аммо қурилиш материаллари билан таъминлаш оқсаётгани учун бу масалани ҳал этиш секинлашмоқда.

КПСС Амур область комитетининг биринчи секретари депутат **Л. В. Шарин** планда белгиланган тадбирларни амалга ошириш Узоқ Шарқ регионида экономиканинг оқилона структурасига ва ривожланган социал соҳага эга бўлган юқори самарали халқ хўжалиги комплекси бунёд этилади, деб умид қилишга имкон беради, деди. Нотиқ область меҳнаткашларининг муваффақиятлари ҳақида гапирар экан, ҳали кўп режалар рўёбга чиқмаётганлигини тан олди. Областдаги қурилиш базаси ниҳоятда заиф бўлганлиги сабабли муҳим объектларни муддатида ишга туширишнинг иложи бўлмаётганлиги чирсиллаб турган масалалардан биридир. Қурилиш ташкилотларига маблағларни марказлаштирилган тартибда, барвақтроқ етказиб бериш, уларни буюртмачилар билан баҳслашишдан холи этиш керак.

Шу билан Иттифоқ Советининг иккинчи мажлиси тугади.

(ТАСС).

ПАЛАТАЛАРНИНГ ҚЎШМА МАЖЛИСИ

СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг иккинчи қўшма мажлиси 28 октябрь соат 17 да Катта Кремль саройида очилди.

Мажлис аҳли **М. С. Горбачев, В. И. Воротников, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, В. А. Медведев, Н. И. Рижков, Н. Н. Слюньков, В. М. Чебриков, В. В. Шчербицкий, А. Н. Яковлев, А. П. Бирюкова, А. В. Власов, А. И. Лукьянов, Ю. Д. Маслюков, Г. П. Разумовский, Ю. Ф. Соловьев, Н. В. Тализин, Д. Т. Язов, О. Д. Бакланов** ўртоқларни қарсаклар билан кутиб олди.

Мажлис Иттифоқ Совети Раиси **Ю. Н. Христораднов** раислигида ўтди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Госплани раиси депутат **Ю. Д. Маслюков** СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1989 йилги Давлат плани ва 1988 йилги план қандай бажарилаётгани ҳақида якунловчи нутқ сўзлади.

Мамлакатнинг олий органида демократия ва ошкоралик вазиятида экономикани ривожлантиришнинг кўп жиҳатлари танқидий нуқтаи назардан кўриб чиқилди, деди у. Планнинг совет халқи ҳаётий эҳтиёжларига қанчалик мослигига ҳар томонлама баҳо берилди. План XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси қарорларига, конференция белгилаб берган социал-иқтисодий ривожланишнинг устун жиҳатларига қанчалик мослиги қатъий ижтимоий экспертизадан ўтди.

План лойиҳаси кўриб чиқилаётганда План-бюджет комиссиялари халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ҳажмини тахминан 1,7 миллиард сўмлик кўпайтириш ҳақида таклиф киритдилар. Бу тузатиш қабул қилинди ва давлат буюртмасига тегишли аниқлик киритилди.

Палаталарнинг доимий комиссияларида ва СССР Олий Совети сессиясида сўзга чиққан депутатларнинг нутқларида кўтарилган таклиф ва мулоҳазалар энг муҳим масалаларга тааллуқлидир, деб таъкидлади нотиқ. Бу масалалар орасида, докладда таъкидлаб ўтилганидек, ресурсларни тежаш асосида эришиладиган планнинг мутаносиблиги, меҳнат унумдорлиги ва иш ҳақи ўсишининг нисбати, капитал маблағларнинг самарадорлигини ошириш ва инвестиция соҳасида хўжалик механизмини такомиллаштириш сингари муаммолар бор. Ана шу масалаларни ҳал этиш учун ҳукумат бир қанча чоралар кўришни мўлжалламоқда.

Шундан кейин нотиқ СССР Олий Совети сессияси биринчи марта камомадли Давлат бюджетини кўриб чиқаётганлигини айтди. Мазкур камомад иқтисодий ишимиздаги умумий камчилигимиз бўлган зарар кўриб ишлаш, ресурслардан паст самара кўриб фойдаланиш, унумсиз харажатлар ва нобудгарчиликларни яққол акс эттиради. Ҳаммамизнинг олдимизда яқин икки йил, яъни 1989 ва 1990 йилларда молиявий аҳволни соғломлаштиришга эришиш вазифаси турибди. Шу мақсадда янги хўжалик механизмининг имкониятларидан активроқ фойдаланиш лозим.

Регионларда ўзини-ўзи пул билан таъминлаш принципларига ўтишга тайёргарлик катта аҳамиятга эга бўлади. Ҳозирги вақтда бу йўналишда ҳукумат комиссияси катта тайёргарлик ишларини авж олдириб юборди.

Планни муҳокама қилиш давомида мамлакатни 1989 йилда иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг бошқа масалалари хусусида ҳам таклифлар киритилди. Бу таклифларнинг кўпчилиги СССР министрликлари ва идоралари, иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари компетенциясига тааллуқлидир ва улар томонидан ҳисобга олиниши керак.

СССР Олий Совети иккала палата доимий комиссияларининг тузатишларини ҳисобга олиб, палаталарда алоҳида-алоҳида овоз бериш йўли билан СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1989 йилги Давлат плани тўғрисидаги Қонунни якдиллик билан қабул қилди.

СССР Олий Совети 1988 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани қандай бажарилаётгани тўғрисида қарор қабул қилди.

СССР молия министри депутат **Б. И. Гостев** СССРнинг 1989 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги масала хусусида ва 1987 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисида якунловчи нутқ сўзлади.

Комиссияларнинг бюджет тўғрисидаги хулосаларида, депутатларнинг сессиядаги нутқларида, деди у, экономикани ривожлантиришнинг молиявий жиҳатларига кўп эътибор берилди, келгуси йил бюджетининг даромад ва харажатга оид асосий моддалари ҳар қачонгидан ҳам батафсил таҳлил этилди.

План ва бюджетда XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришни, унинг бутун ижтимоий турмушини қайта қуришни чуқурлаштиришга қаратилган йўли ўз аксини топганлиги тўғрисида асосий хулоса чиқарилди. Депутатлар ижтимоий ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш ва унинг самарадорлигини ошириш асосида социал соҳага, озиқ-овқат муаммосини ҳал этишга, уй-жой қурилишига, халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни кенгайтиришга молиявий ресурсларни устун даражада йўналтиришни қўллаб-қувватлашди.

Шу билан бирга депутатлар муҳокама чоғида мураккаб молиявий аҳвол ҳақида, бюджетнинг номутаносиблиги тўғрисида ташвиш билан гапирдилар. Айни вақтда молия соҳасини ва пул муомаласини мустаҳкамлашнинг конкрет йўналишлари таклиф этилганлиги муҳимдир. Депутатлар туб иқтисодий ислоҳот афзалликларидан яна ҳам тўлароқ фойдаланиш, ҳамма ерда хўжалик юритиш даражасини кўтариш ва давлатнинг қўшимча даромад олишини кўпайтириш, моддий ва молиявий ресурслар сарфида қаттиқ тежамкорликни йўлга қўйиш лозимлигини таъкидладилар.

Депутатлар доимий комиссияларнинг тузатишларини ҳисобга олиб, палаталарда алоҳида-алоҳида овоз бериш йўли билан СССРнинг 1989 йилги Давлат бюджетини умуман даромадлар бўйича 459 миллиард 814 миллион 445 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 494 миллиард 797 миллион 545 минг сўм миқдорида якдиллик билан тасдиқладилар, шунингдек, 1989 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги Қонунни қабул қилдилар.

СССР Олий Совети СССРнинг 1987 йилги Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлаш тўғрисида қарор қабул қилди.

Шундан кейин СССР Олий Совети Президиумининг секретари **Т. Н. Ментешашвили** «СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида» доклад қилди.

Минбарга Эстония ССР Тарту шаҳридаги асбобсозлик заводи токарь-автоматчилар бригадасининг бошлиғи, депутат **П. П. Горюнов** чиқади.

Митинглар ва намойишлар ўтказиш чоғида жамоат тартибини сақлашга оид масалалар хусусидаги Қонун актлари тасдиқлаш учун тақдим этилган, деди у. Эстония ССРдаги халқнинг ана шу актларга қизиқиши катта. Тартибни сақлашнинг ишончли механизми зарурлиги ҳаммага тушунарлидир, деб сўзини давом эттирди нотиқ. Аммо бу вазифалар Қуролли Кучлар томонидан бажарилиши керакми? Агар бу ҳақиқатан ҳам зарур бўлса, Қонунда жамоат тартибини сақлаш учун ҳарбий қисмлар, ҳарбий хизматчилар қачон жалб этилиши аниқ белгиланган бўлиши керак. Депутатнинг фикрича, ушбу ҳолда иттифоқдош республикалар ўз фикрини айтиш ҳуқуқига, жамоат тартибини сақлаш учун қўшинлардан фойдаланиш мақсадга мувофиқлиги хусусида узил-кесил қарор қабул қилиш ҳуқуқига эга бўлиши керак. Нотиқнинг фикрича, ички қўшинларга махсус воситалардан фойдаланиш ҳуқуқи берилган экан, ана шундай воситаларнинг рўйхати тўғрисидаги масала Қонун йўли билан тартибга солиниши ҳам керак.

Фармондаги ҳарбий хизматчиларнинг гражданларнинг уйларига кириш ҳуқуқи тўғрисидаги масалага ҳам аниқлик киритиш талаб этилади, деди сўнгра нотиқ. Нотиқ, ҳар бир республикада йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари ва намойишлар ўтказишнинг мавжуд анъаналари ҳам эътиборга олиниши керак, деб уқтирди.

Депутат СССР Олий Совети Президиумига айтилган мулоҳазалар ва тузатишларни инобатга олиб, мазкур ҳужжатларни тўлдириш ва уларни навбатдаги сессияда тасдиқлаш учун тақдим этиш тўғрисида таклиф киритди.

Шундан кейин Москва метро қурилиши проходкачилар бригадаси бошлиғи депутат **А. С. Суханов** сўзга чиқди.

Мени ҳам, кўплаб москваликларни ҳам айрим кишилар демократияни ўзбошимчалик, деб ўйлаётганлиги ташвишлантирмоқда, деди у. Сохта революцион иборалар, масъулиятсизлик билан қилинаётган маҳмадонагарчилик ва шаҳримиз кўчалари ҳамда майдонларидаги сафсатабозлик қилишдан ташқари қайта қуришга бирон бир реал ҳисса қўшмаётган одамлар ҳам қайта қуришга илашиб олаётганликларидан кўз юмиб бўлмайди.

Афсуски, айрим кишилар, айниқса, ёшларнинг бир қисми кўчадаги мажлисбозликни қайта қуришнинг гўё худди бош якуни ва мақсади, деб билмоқда. Биз қайта қуриш шарофати билан одамларнинг активлиги ошганидан хурсандмиз. Лекин баъзан митингбозлик бемаъниликка айланиб кетмоқда.

Дарҳақиқат, митинглар ўтказиш ҳуқуқи гарантияланган бўлиб, ундан фойдаланиш керак, деди сўнгра нотиқ. Ахир биз, социалистик тузум, социалистик демократияни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш мақсадида, одамнинг қадр-қиммати ҳурмат қилиниши, шахс ишончли тарзда ҳимоя қилиниши учун ўз ҳаётимизни қайта қурмоқдамиз. Шу боисдан ҳам мен совет гражданларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш механизми, шу ҳуқуқларни менсимаётган одамларга самарали таъсир этишга қодир бўлган қонунлар зарурлигини ниҳоятда муҳим, деб ўйлайман.

Депутат СССР Олий Совети Президиумининг СССРда йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари ва намойишлар ташкил этиш ва ўтказиш тартиби тўғрисидаги Фармонини, ушбу Фармонни социалистик ҳуқуқий давлат бунёд этиш йўлидаги яна бир қадам деб қараб, тасдиқлашни таклиф этди.

Халқ депутатлари Киев шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси депутат **В. А. Згурский** бундай деди: қайта қуриш жамият олдига турмушимизнинг барча жабҳаларини демократиялаш теранлашуви туфайли юзага келган янги ҳодисаларни қўйди. Ҳозирги сессияда кўриб чиқилаётган Фармон ана шу ҳодисаларга муносабатларни белгилайди ва уларни системалаштиради. Ушбу Фармон ошкоралик ва демократиялаш сиёсатини амалга оширишнинг ишончли дастури сифатида зарурдир.

Мамлакатнинг бошқа айрим йирик шаҳарларида бўлгани сингари Киевда ҳам Фармонга қадар норасмий бирлашмаларнинг ташаббуси билан бўладиган митинглар ва намойишларни ўтказишга алоқадор, агар таъбир жоиз бўлса, «ишкал» баъзи масалалар пайдо бўлган эди. Ҳокимият органлари ҳаракатининг аниқ-пухта бўлишини белгилаб берадиган ва айни вақтда гражданларнинг Конституциядаги ҳуқуқлари ва эркинликлари тўла рўёбга чиқишига ёрдам берадиган ана шундай юридик ҳужжатга кучли эҳтиёж сезилиб турган эди. Ниҳоят, Фармон эълон қилиниши билан ана шундай гарантияларга эга бўлдик. Аммо шу Фармоннинг ўзигина ҳали етарли эмас, албатта. Ана шу ҳужжат қоидаларини тушунтириш, одамлар билан ҳамиша иш олиб бориш, етилган муаммоларни биргаликда ҳал этиш йўлларини қидириш керак.

Ҳуқуқий масалалар ҳақида, жумладан, мазкур Фармон тўғрисида одамларни кенг кўламда хабардор қилиш лозимлигини таъкидлар экан, депутат оммавий ахборот воситаларига илтимос билан мурожаат қилиб, ошкоралик ва демократиялашнинг олижаноб шиорларини рўкач қилиб, қонунларимиз талабларини амалга ошириш ишида халқ Советларига бўлган ишончга путур етказишга уринаётган кимсаларнинг изинига тушмасдан, холис ахборот беришга даъват этди.

Шундан кейин доклад юзасидан музокараларда сўзга чиқиш истагини билдирганлар бўлмади.

СССР Олий Совети Президиумининг СССРда йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари ва намойишлар ташкил этиш ва ўтказиш тартиби тўғрисидаги Фармонини тасдиқлаш тўғрисидаги таклиф овозга қўйилди.

Миллатлар Советида овоз беришда 685 депутат иштирок этиб, шулардан 672 киши Фармонни ёқлаб овоз берди, 12 киши унга қарши овоз берди, бир киши бетараф қолди.

Иттифоқ Советида 697 депутат овоз берди, шулардан 696 киши Фармонни ёқлаб овоз берди, бир киши қарши овоз берди.

Фармон Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети депутатларининг мутлақ кўпчилик овози билан тасдиқланди.

Шундан кейин СССР Олий Совети Президиумининг жамоат тартибини сақлашда СССР Ички ишлар министрлиги ички қўшинларининг бурчлари ва ҳуқуқлари тўғрисидаги Фармонини тасдиқлаш тўғрисидаги таклиф овозга қўйилди.

Миллатлар Советида 656 депутат Фармонни тасдиқлашни ёқлаб овоз берди, 25 депутат қарши овоз берди, 4 киши бетараф қолди.

Иттифоқ Советидаги овоз бериш натижалари эълон қилинади. 691 депутат Фармонни ёқлаб овоз берди, 6 депутат қарши овоз берди.

Шундай қилиб, Олий Совет иккала палатасининг мутлақ кўпчилик депутатлари овози билан Фармон тасдиқланди.

Сессия СССР Олий Совети Президиумининг «СССРнинг Балиқ хўжалиги иттифоқ-республика министрлигини СССР Балиқ хўжалиги умумиттифоқ министрлигига айлантириш тўғрисида»ги Фармонини тасдиқлаш тўғрисида» ҳамда «СССР Министрлар Совети тўғрисида»ги СССР Қонунининг 23 ва 24 моддаларига ўзгартишлар киритиш тўғрисида; «СССРнинг баъзи Қонун актларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида»ги СССР Қонунини қабул қилди.

Иккала палатанинг депутатлари бир вақтнинг ўзида овоз бериб, СССР Олий Совети Президиумининг СССР министрларини лавозимидан озод қилиш ва тайинлаш тўғрисидаги Фармонини тасдиқлаш ҳақида якдиллик билан қарор қабул қилдилар.

Иккала палата депутатлари бир вақтнинг ўзида овоз бериб, СССР Олий суди составидаги ўзгартишлар тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш ҳақида якдиллик билан қарор қабул қилдилар.

Шу билан ўн биринчи чақириқ ССР Иттифоқи Олий Совети ўн биринчи сессияси ёпиқ деб эълон қилинади.

(ТАСС).

ОРОЛ ДЕНГИЗИ: СЎЗДАН АМАЛИЙ ИШГА ЎТИШ КЕРАК

СССР ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИ ОРОЛНИ ҚУТҚАРИШ ИШЛАРИ ҚАНДАЙ БОРАЁТГАНИНИ ЎРГАНМОҚДА

НУКУС, 29 октябрь. (ЎзТАГ). СССР Халқ контроли комитети комиссиясининг кеча Нукусда бўлиб ўтган сайёр мажлисида партия ва ҳукуматнинг Орол бўйидаги экологик ҳамда санитария вазиятини тубдан яхшилашга доир қарорлари бажарилиши устидан доимий назоратни ташкил этиш масалалари кўриб чиқилди.

Бу комиссия КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети белгилаган топшириқларнинг бажарилишини назорат қилиш борасидаги ишларни мувофиқлаштириш учун тузилган. Комиссия составида СССР Халқ контроли комитетининг масъул ходимлари, Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон ССР халқ контроли комитетлари раисларининг ўринбосарлари бор. Мажлисда регионлаги республика, область ва бир қанча район халқ контроли органларининг раҳбарлари ҳам қатнашдилар.

Партия билан ҳукумат белгилаган чора-тадбирлар катта социал-иқтисодий ва сиёсий аҳамиятга эга эканлиги қайд этиб ўтилди. Гап ҳозир яшаб турган ва келгуси авлодларга мансуб миллион-миллион совет кишиларининг соғлиғи тўғрисида боряпти. Гап мамлакат бойликларига нисбатан тежамкорлик, чинакам омилкорлик билан муносабатда бўлиш ҳақида боряпти. Ишлаб чиқарувчи кучларни ўстиришнинг ҳозирги миқёслари ва суръатлари хўжалик юритиш усулларидагина эмас, шу билан бирга раҳбар кадрларнинг ҳам, оддий меҳнатчиларнинг ҳам фикрлашида, психологиясида туб ўзгартишларни тақозо этади.

Бу соҳада муайян ишлар олиб борилмоқда. Аммо назоратсизлик, бюрократизм ва сансалорлик, маҳкамачилик ва маҳаллийчилик асосидаги ёндашувлар сабабли яхши режалар кўпинча қоғозда қолиб кетади. Оролга ёрдам программасининг ҳар бир сатри бажарилиши устидан доимий ва амалий назоратни йўлга қўйиш — барча даражалардаги халқ контроли органларининг вазифасидир. Бунда шу ишни дарҳол — барча объектлар планларга ўз муддатида ва тегишли даражада расмийлаштирилиб киртилиши учун лойиҳалаш ва планлаштиришни назорат қилишдан бошлаш керак.

— Шу ҳафта Орол бўйидаги бир қанча районларда бўлиб, биз бу ўлкадаги экология ва айниқса, санитария-эпидемиология вазиятини яхшилаш билан илгарироқ шуғулланиш керак эканлигига ишонч ҳосил қилдик, — деди комиссияга бошчилик қилаётган СССР Халқ контроли комитети раисининг ўринбосари В. И. Манаев. — Вазият жуда шошилинч чора-тадбирлар кўришни тақозо этмоқда. Бизнинг фикримизча, биринчи навбатда регион аҳолисига нормал турмуш шароитларини яратиб беришни тезлаштириш: янги ичимлик сув манбаларини қидириб топишни жадаллаштириш, соғлиқни сақлаш ва сув таъминоти объектлари, канализация ва тозалаш иншоотлари қурилиши муддатларини қисқартириш керак. Комиссиянинг келгуси йил ўрталаригача мўлжалланган ва биз Нукусда тасдиқлаган иш плани айни мана шуни ҳисобга олиб тузилган. План, қурилиш, таъминот, қишлоқ хўжалик идоралари ҳамда бошқа идоралар раҳбарларининг ҳисоботини ойига камида бир марта тинглаб турамиз. Декабрь ойидаёқ СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг Орол бўйи аҳолиси соғлиғини мустаҳкамлашнинг 1988—1995 йилларга мўлжалланган тармоқ программаси қандай ишлаб чиқилаётгани ҳақидаги ҳамда СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг Қорақалпоғистон АССРда сувни чучуклаштирадиган қурилмалари бўлган сув чиқариш қудуқларини барпо этишга доир ишлар тўғрисидаги ҳисоботини тинглаймиз.

Топшириқларни барбод этган тақдирда, масъул (тўғрироғи, масъулиятсиз) шахсларни ишдан олиб ташлашгача қаттиқ чоралар кўзда тутилган.

Комиссия матбуот, телевидение ва радио билан қалин алоқа боғлаб кўрилаётган чора-тадбирлар, юзага келаётган муаммолар тўғрисида жамоатчиликни мунтазам хабардор этиб, министрликлар ҳамда идораларнинг ишидаги ютуқлар ва камчиликларни холис кўрсатиб боради. Ўйлаймизки, ушбу масалалардаги ошкоралик белгиланган режаларни бажаришнинг ишончли кафолоти бўлиб қолади.

БОЙҚЎНҒИР КОСМОДРОМИДА

«Бўрон» орбитал кемаси билан «Энергия» учирувчи ракетасининг стартолди тайёргарлиги якунловчи босқичида учиришни таъминлаш системаларидан бирининг иши ўзгариб қолди. Шу муносабат билан бундан буёнги ишларни тўхтатишга автомат тарзда команда берилди. Ҳозир аниқланган камчиликлар тугатилмоқда.

Стартнинг куни ва вақти қўшимча равишда хабар қилинади.

(ТАСС).

Фан хўжалик ҳисобида: муаммолар ва истиқболлар

Совет Иттифоқидаги машинасозлик, металлургия, ёқилғи-энергетика комплексининг 1200 дан ортиқ илмий ташкилоти ҳозир тўла хўжалик ҳисоби шароитида ишламоқда. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар иқтисодчи олимларининг Ўзбекистон пойтахтида ўз ишини туғаллаган семинар-кенгашида янги шароитда ана шу илмий ташкилотлар фаолиятининг натижалари, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларидаги касбдошлар олиб бораётган ишлар муҳокама қилинди. Семинар-кенгашни СССР Фан ва техника давлат комитети ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши секретариати ташкил этган эди.

— Тошкент семинари қардош социализм мамлакатлари иқтисодчи олимларининг хўжалик юритишнинг янги шаклларига ўтишга доир ишларининг асосий йўналишларини белгилаб берди, — деди ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда ташкилот комитети раисининг ўринбосари, СССР Фан ва техника давлат комитети хўжалик механизми бўлимининг бошлиғи Б. Д. Моторигин. — Семинарда кенг фикрлашиб олинди, мунозараларда барча делегацияларнинг аъзолари иштирок этдилар. Табиийки, семинар якунини чиқаришга ҳали эрта. Лекин бир нарса равшан: илмий ишланмалар, ҳамда фан-техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш билан оператив ва юқори сифатли шуғулланиб келаётган энг самарали илмий ташкилотларга устунлик берилади, чунки пировард натижада уларнинг молиявий аҳволи ана шу ишга боғлиқ бўлади.

Кенгаш қатнашчилари таъкидлаб ўтганларидек, ижобий силжишларга қарамай, кўпгина муаммолар ҳал этилмай қолмоқда. Энг муҳими шундаки, иқтисодий таҳлил усули тўла куч билан ишлаши керак, иқтисодий таҳлилдан мақсад фандаги стратегик йўналишларни дарҳол аниқлаб олиб, истиқболсиз ишлар йўлига пухта ғов солишдан иборат.

Семинарда фан соҳасида давлат буюртмаларининг роли тўғрисида баҳслар бўлди. Иқтисодчи олимлар давлат буюртмаси ҳали илмий-тадқиқот ва конструкторлик-технология ташкилотларини пул билан таъминлашнинг конкурс манбаига айланмаганлигини таъкидладилар. Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, давлат буюртмаси асосида бажариладиган ишларнинг рентабеллик даражаси хўжалик шартномаси асосида бажарилаётган ишларга нисбатан анча пастлигича қолмоқда.

Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг иқтисодчи олимлари якунловчи ҳужжат қабул қилдилар, бу ҳужжатда ҳамкорликнинг бундан буёнги йўллари белгиланган, энг муҳим вазифалар аниқлаб берилган.

(ЎзТАГ).

УЙ-ЖОЙЛАРИМИЗ ҚАНДАЙ БЎЛИШИ КЕРАК

Ўзбекистон Архитекторлар союзи правлениесининг 29 октябрь куни Тошкентда бўлиб ўтган V пленуми турар жой муҳитини шакллантириш масалаларига бағишланди.

Пленумда қайд этиб ўтилганидек, «Уй-жой-2000» программаси қабул қилинганидан кейин ҳам турар жой муҳитининг сифати ҳамон эътирозларга сабаб бўлмоқда. Айрим ижодий муваффақиятлар кўримсиз микрорайонларда йўқ бўлиб кетмоқда. Ҳажмли блок уйсозлиги суст ривожлантирилмоқда, якка ва кооператив уй-жой лойиҳалари хусусан маҳаллий материаллардан қуриладиган уй-жой лойиҳалари соҳасида олиб борилаётган ишларда камчиликлар оз эмас.

Архитекторлар, олимлар, қурувчиларнинг ҳамкорлиги билангина бекаму-кўст турар жой муҳитини вужудга келтириш мумкинлигини нотиқлар уқтириб ўтишди. Лойиҳа-қурилиш жараёнини қайта ташкил этиш, шаҳарлар қурилишида маҳаллий Советларнинг ролини ошириш — асосий муаммолар жумласидандир. Республикада шаҳарларнинг ва шаҳар типидаги посёлкаларнинг фақат ярмигина нисбатан янги бош планлар билан таъминланганига ҳам тоқат қилиб бўлмайди. Ҳатто, Тошкентда ҳам пухта тузилган бош план йўқ, бу эса Архитектура-планлаштириш бош бошқармаси ҳамда Тошкент шаҳар ижроия комитети раҳбар ходимларининг ўзбошимчалик билан буйруқ бериш руҳидаги қарорларни қабул қилишлари йўлига ғов солиш имконини бермайди. Демографик вазият ривожланишини эътиборга олиб, уй-жой типларини такомиллаштириш, қурилиш-монтаж ва безак ишлари сифатини яхшилаш энг муҳим муаммолардан бири бўлиб қолмоқда.

Пленумда қабул қилинган қарорда «Уй-жой-2000» программасини сифатли қилиб жадал бажаришга доир тавсиялар берилди.

(ЎзТАГ).

ХХРдан келган меҳмонлар

Хитой Халқ Республикаси ташқи ишлар министрининг ўринбосари Тянь Цзэнпэй бошчилигида Ўзбекистонга келган ХХР ҳукумат делегацияси Тошкентнинг ҳаёти билан танишмоқда.

Меҳмонлар шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар, В. И. Ленин номидаги Тошкент метрополитенини ва СССР халқлари дўстлиги саройини бориб кўрдилар, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида бўлдилар.

29 октябрь куни делегация аъзолари Ўзбекистон ССР Министрлар Советида қабул этилди.

Хитойлик меҳмонлар Тошкентдан ташқари Самарқандга бориб, тарихий ва меъморий ёдгорликларни кўздан кечирадилар, Бутуниттифоқ қоракўлчилик илмий-тадқиқот институтининг фаолияти билан танишадилар.

(ЎзТАГ).

Ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг ўн биринчи сессияси

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ҚОНУНИ

СССРНИНГ 1989 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Олий Совети **қарор қилади:**

1-модда. СССР Министрлар Совети тақдим этган СССРнинг 1989 йилги Давлат бюджети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг план-бюджет комиссиялари, саноат комиссиялари, энергетика комиссиялари, транспорт ва алоқа комиссиялари, қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати комиссиялари, агросаноат комплекси комиссиялари, фан ва техника комиссиялари, халқ истеъмоли моллари ва аҳолига хизмат кўрсатиш комиссиялари, уй-жой-коммунал ва шаҳар хўжалиги комиссиялари, ташқи ишлар комиссиялари, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссиялари, халқ таълими ва маданият комиссиялари, хотин-қизлар меҳнати ва турмуши ҳамда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалалари комиссиялари, ёшлар масаласи бўйича комиссиялари, табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш комиссиялари киритган тузатишлар ҳисобга олиниб, даромадлар бўйича 459.814.445 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 494.797.545 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

СССРнинг 1989 йилги Давлат бюджети харажатлари даромадлардан ошиши (камомади) 34.983.100 минг сўм миқдорида белгилансин.

2-модда. СССРнинг 1989 йилги Давлат бюджетида давлат ва кооператив корхоналардан ҳамда ташкилотлардан тушадиган даромадлар жами 420.454.226 минг сўм миқдорида белгилансин.

3-модда. СССРнинг 1989 йилги Давлат бюджетида халқ хўжалигини пул билан таъминлаш харажатлари жами 278.898.503 минг сўм миқдорида белгилансин.

4-модда. СССРнинг 1989 йилги Давлат бюджетида социал-маданий тадбирларга бўладиган харажатлар жами 163.498.887 минг сўм миқдорида, шу жумладан давлат социал страхованиеси бюджети бўйича 62.260.064 минг сўм миқдорида белгилансин.

5-модда. СССРнинг 1989 йилги Давлат бюджетида армия ва флотнинг шахсий составини сақлаш, материал-техника таъминоти, ҳарбий қурилиш ва СССР Мудофаа министрлигининг бошқа чиқимлари учун бўладиган харажатлар 20.244.000 минг сўм миқдорида белгилансин.

6-модда. СССРнинг 1989 йилги Давлат бюджетида давлат ҳокимияти ва бошқаруви, суд ва прокуратура органларини сақлашга харажатлар 2.890.261 минг сўм миқдорида белгилансин.

7-модда. 1989 йилги Иттифоқ бюджети даромадлар бўйича 230.670.962 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 265.654.062 минг сўм миқдорида тасдиқлансин. 1989 йилги Иттифоқ бюджетининг харажатлари даромадлардан ошиши (камомади) 34.983.100 минг сўм миқдорида белгилансин.

8-модда. Иттифоқдош республикаларнинг 1989 йилги Давлат бюджетлари даромадлар ва харажатлар бўйича 229.143.483 минг сўм миқдорида белгилансин, шу жумладан иттифоқдош республикалар бўйича қуйидаги миқдорларда белгилансин:

	(минг сўм).
Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси	126.471.394
Украина Совет Социалистик Республикаси	36.885.007
Белоруссия Совет Социалистик Республикаси	11.021.830
Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси	10.029.374
Қозоғистон Совет Социалистик Республикаси	14.253.529
Грузия Совет Социалистик Республикаси	4.067.359.
Озарбайжон Совет Социалистик Республикаси	3.807.936
Литва Совет Социалистик Республикаси	4.581.385
Молдавия Совет Социалистик Республикаси	3.395.802
Латвия Совет Социалистик Республикаси	3.133.405
Қирғизистон Совет Социалистик Республикаси	2.691.764
Тожикистон Совет Социалистик Республикаси	2.374.890
Арманистон Совет Социалистик Республикаси	2.460.199
Туркманистон Совет Социалистик Республикаси	1.934.322
Эстония Совет Социалистик Республикаси	2.035.287

9-модда. 1989 йил учун иттифоқдош республикаларнинг Давлат бюджетларига ажратмаларнинг қуйидаги нормативлари тасдиқлансин:

а) оборот солиғидан:

	(процент ҳисобида)
РСФСР	84,4
Украина ССР	68,2
Белоруссия ССР	71,1
Ўзбекистон ССР	100,0
Қозоғистон ССР	100,0
Грузия ССР	100,0
Озарбайжон ССР	74,6
Литва ССР	94,3
Молдавия ССР	86,5
Латвия ССР	56,8
Қирғизистон ССР	100,0
Тожикистон ССР	100,0
Арманистон ССР	76,7
Туркманистон ССР	100,0
Эстония ССР	79,4

б) аҳолидан олинадиган даромад солиғидан: Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССР, Грузия ССР, Латвия ССР, Қирғизистон ССР, Тожикистон ССР, Туркманистон ССР ва Эстония ССР Давлат бюджетларига — 100 процент.

1989 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1989 йилги Давлат планида кўзда тутилган тадбирларни пул билан таъминлаш учун иттифоқ бюджетидан Ўзбекистон ССР Давлат бюджетига 1.960.997 минг сўм, Қозоғистон ССР Давлат бюджетига 2. 698.267 минг сўм, Қирғизистон ССР Давлат бюджетига 510.857 минг сўм, Тожикистон ССР Давлат бюджетига 321.381 минг сўм, Туркманистон ССР Давлат бюджетига 403.328 минг сўм дотация ажратилсин.

10-модда. СССР Министрлар Советига Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларининг 1989 йилги СССР Давлат бюджетига оид хулосаларида баён этилган таклифлар ва мулоҳазаларни, шунингдек депутатларнинг СССР Олий Совети палаталари мажлисларида айтган таклифлари ҳамда мулоҳазаларини кўриб чиқиб, улар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш топширилсин.

Москва, Кремль.
1988 йил 28 октябрь.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. ГОРБАЧЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

1987 ЙИЛГИ СССР ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

1987 йилги СССР Давлат бюджети СССР Давлат банки жалб этган кредит ресурсларни ҳам ҳисобга олганда даромадлар бўйича 435. 504. 336 минг сўм ва харажатлар бўйича 430. 930. 210 минг сўм миқдорида ижро этилганлиги тўғрисидаги ҳисобот тасдиқлансин.

Москва, Кремль. 1988 йил 28 октябрь.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. ГОРБАЧЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Депутат В. П. АНИШЧЕВ нутқи

(ЎЗБЕКИСТОН ССР, ДЕНОВ САЙЛОВ ОКРУГИ)

Ўртоқлар! Бугунги кунда социал-иқтисодий ривожланишни планлаштиришга хомхаёлларга берилмай, мўъжизага умид боғламай, аммо хавотирланмай ва ҳовлиқмай теран ёндашувнинг ўзи Ўзбекистон учун принципиал аҳамиятга эгадир.

Маълумки, республикада йўл қўйилган хатолар тўғрисида кўп гапирилди ва ёзилди. Бу борада аёвсиз шов-шувларга сабаб бўлувчи ва ҳатто ёмонотлиққа чиқарувчи гаплар ҳам четлаб ўтилмаяпти. Ўзбек тилида эшиттиришлар олиб борувчи ғарб радиостанциялари бу воқеаларни айниқса бўрттириб кўрсатмоқдалар. «Ўзбеклар иши» деб аталмиш мишмишлар теварагида кўп гаплар бўлмоқда, гўё болалар оғир меҳнат қиляпти, ишсизлар кўп, қорақалпоқ аҳолиси бошқа жойга кўчириляпти деб шов-шувлар тарқатилмоқда.

Баъзи қизиққон муаллифлар уйдирмаларининг натижаси бўлган Ўзбекистон тўғрисидаги фикрларни бундай бузиб кўрсатишлар йўл қўйилган хатолар учун одамларнинг шусиз ҳам чекаётган аламини кучайтирмоқда, албатта.

Аммо бу нарса регионда авж олдириб юборилган қайта қуриш йўлидаги куч-ғайратларни, қизғин умумхалқ курашини пасайтира олмайди. Анчагина муаммолар тўпланиб қолди. Оролни сақлаб қолиш, демографик вазифалар ва умуман аҳолининг турмуш даражасини ошириш зарурати билан боғлиқ бўлган ҳамма нарсалар ана шу муаммолар жумласига киради.

Биз, республика раҳбарлари тезроқ ҳаракат қилиб, ишларни тузатиш зарурлигини тушунамиз. Айни планларни ишлаб чиқишга ёндашувларимиз орқали республикамиз қийинчилик билан, аммо изчил КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукуматининг ёрдами ва мададига таянган ҳолда турғунликдан чиқаётганини ва шубҳа қилмайманки, бундай ҳолатдан чиқиши исботланишини истардик.

Биз келгуси йил планини ишлаб чиқиш билан ўтган йилдаёқ ҳар томонлама ва атрофлича шуғуллана бошлаган эдик, бу йил уни бир неча бор қайта кўриб чиқдик. Аччиқ тажрибадан сабоқ олиб, ҳозирнинг ўзидаёқ 1990 йил плани устида пухта иш олиб боряпмиз.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Михаил Сергеевич Горбачев Ўзбекистонда бўлган чоғида унинг ишчилар, колхозчилар, зиёлилар билан олиб борган суҳбатлари вақтида, шунингдек шу йил апрель ойида республика партия ва хўжалик активларининг йиғилишида жиддий программалар муҳокама қилинди. Ўзбек халқининг меҳнатсеварлиги ва камтарлиги, қайта қуриш муваффақияти йўлида меҳнат қилиш кайфияти одамларни ўтмишнинг оғир меросидан тезроқ халос бўлишга янада кўпроқ илҳомлантирмоқда.

Республика партия ташкилоти соғломлашиш ва ўзини ўзи поклаш учун фаол курашни давом эттириб, умумиттифоқ вазифаларини амалга оширишга Ўзбекистон қўшадиган ҳиссани кўпайтириш борасидаги курашга меҳнаткашларни сафарбар этиш учун катта имкониятга эгадир. Биз Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг келгуси йилга мўлжалланган плани лойиҳаларини ишлаб чиқишга ёндашувда айни ана шунга амал қилдик.

Биринчидан, бизнинг назаримизда, планнинг социал йўналишини кучайтиришга, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш, халқ турмушининг уй-жой ва маданий-маиший шароитини яхшилаш ишида реал қўшимчаларни кўзда тутишга муваффақ бўлдик. Иккинчидан, янги хўжалик механизмидан самарали фойдаланиш, ишлаб чиқариш барча тармоқларининг тўла хўжалик ҳисобига, ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга, ижара пудратини жорий этишга ўтиши планга асос қилиб олинди. Учинчидан, келгуси йил плани шу беш йилликдаги ишларни сезиларли даражада тўғри йўлга солиб юбориши ва келгусида олға томон силжишимизга замин яратиши керак. План илк бор бевосита меҳнат коллективларида ишлаб чиқилди. У ерда ишлаб чиқаришнинг техникавий ва иқтисодий ҳолати таҳлил этилди, истеъмолчиларнинг талаблари ўрганилди, ана шу талабларни янада тўлароқ қондириш мақсадида резервлар ва имкониятларни қидириб топиш учун пухта иш олиб борилди.

Техника тараққиётини белгилаб берадиган тармоқларни, айниқса ўсиш суръатлари умуман саноатдаги даражага қараганда икки баравар ортиқ бўлган машинасозлик комплексини жадал ривожлантириш кўзда тутилган. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни жадал кўпайтириш йўлидан дадил борилмоқда. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш 10 процент кўпайтирилади, бу эса контрол рақамлардан деярли ярим миллиард сўмлик кўпдир.

Қишлоқ хўжалигида пахтачиликка алоҳида эътибор берилади. Пахта толаси ишлаб чиқариш ҳажми 1 миллион 710 минг тоннани ташкил этади, бу шу йилги пландагидан 30 минг тонна кўпдир. Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни салкам 9 процент кўпайтириш кўзда тутилган. Бу — беш йиллик топшириғида кўзда тутилганига нисбатан икки баравардан зиёддир. Умумиттифоқ фондига салкам 1,3 миллион тонна мева, сабзавот, узум ва полиз маҳсулотлари етказиб берилади.

Беш йиллик планда белгиланганига қараганда кўпроқ уй-жой, мактабгача тарбия болалар муассасалари, мактаблар, соғлиқни сақлаш объектларини фойдаланишга топшириш мўлжалланади.

Ишлаб чиқаришни интенсивлаш ва унинг самарадорлигини ошириш, маҳсулотни қайта ишлайдиган тармоқларни жадал ривожлантириш, тайёр буюмлар улушини кўпайтириш натижасида ишлаб чиқарилган ва фойдаланилаётган миллий даромад нисбати яхши томонга анча ўзгаради.

Аммо шуни айтиш керакки, Иттифоқ органларида план лойиҳасини келишиб олиш босқичи ҳали ҳам илгариги, эскирган ёндашувлардан холи эмас. Биз учун белгилаб берилаётган ишлаб чиқариш ҳажмлари, жумладан давлат буюртмасига кўра белгиланаётган ишлаб чиқариш ҳажмлари ҳозир ҳам капитал маблағлар, пудрат ишлари ва моддий -техника ресурслари лимитлари билан зарур даражада мутаносиб эмас.

Масалан, келгуси йили якка тартибда уй-жой қуриш уй-жой қурилиши умумий ҳажмининг 56 процентигача кўпаяди, шу мақсадга ажратилаётган корхона маблағлари икки барвардан кўпроқ ортади. Аммо белгилаб қўйилаётган ана шу ўсиш ҳам уй-жой қурилиши учун ажратилаётган давлат капитал маблағлари лимитларининг камайиши ўрнини қопламайди. СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги йўли билангина планлаштирилаётган даврга ажратилаётган марказлаштирилган капитал маблағлар қарийб икки баравар камайтирилмоқда. Агар планлаштиришга янгича ёндашувларни назарда тутадиган бўлсак, буларга рози бўлиш қийин, албатта. Республикаларни ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтказишнинг реал шароитлари хусусида ҳозир жиддий ўйлаб кўриш лозим бўлади. Чунки Ўзбекистонда ҳатто пахтачиликдек етакчи тармоқ ҳам аслида республика бюджетини вужудга келтириш шартлари билан боғланмаган. Бюджетнинг даромад қисмини таъминлашда машинасозлик, ёнилғи-энергетика, металлургия ва химия саноати комплекслари мутлақо иштирок этаётгани йўқ.

Бу республика органларининг иштироки билан ва маҳаллий ресурслардан фойдаланиб ишлаб топилаётган валюта тушумларига ҳам тааллуқлидир. Яқинда Тошкентда халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган «Совпластитал» Совет-Италия қўшма корхонаси бунёд этилди. Бу йил мазкур корхона счётига 800 минг. 1990 йилда эса 5 миллион доллар ўтказилади. Республикадаги бир қанча корхоналарнинг Хитой, ГДР, ЧССР, Венгрия, Болгария, Япония ва бошқа мамлакатлар билан бевосита алоқа ўрнатишлари тўғрисидаги масала ишлаб чиқилмоқда. Хўжалик ҳисобидаги «Узбекинторг» савдо бирлашмаси ишлаб турибди. Иттифоқ хўжалик органлари республика билан оқилона норматив ўзаро муносабатлар ўрнатсалар, буларнинг ҳаммаси бошқарувнинг иқтисодий форма ва методларига ўтиш учун муҳим негиз бўлиши, иттифоқдош республикалар доирасида тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи пул билан таъминлашни жорий этиш учун шарт-шароит яратиши лозим. Айрим маҳаллий кайфиятларга социалистик коллективизм принципларини қарама-қарши қилиб қўйиш имконини бериши керак.

Ана шу барча муаммоларнинг тақдири эндиликда янгича ишлаш шароитида депутатлар томонидан муваффақиятлироқ ҳал этилади, деб ўйлайман. Комиссияларнинг роли ва халқ депутатларининг талабчанлиги ҳозирнинг ўзидаёқ, айниқса мазкур сессияга тайёргарлик кўриш вақтида кучайди. Депутатлар планнинг бир қанча кўрсаткичларига рози бўлмадилар. Аммо уй-жой-коммунал хўжалик ва шаҳар хўжалиги комиссиясидаги ўз иш тажрибамга суяниб шуни айтишим keракки, назорат қилиш учун депутатларнинг фурсати етишмаяпти. СССР Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги министрлиги раҳбарлари, масалан, худди ана шундан фойдаланиб қолишмоқда. Комиссияда депутатлар уларга тақчил йиғиштирувчи техникани ишлаб чиқаришни кўпайтиришни топширсалар, улар эса 1989 йилда шундай техника тайёрлашни 45 процент қисқартиришни планлаштирмоқдалар. СССР Конституциясига киритилиши таклиф этилаётган ўзгартишларда СССР Олий Советининг 3—4 ой мобайнида доимий ишлаши назарда тутилаётган экан, эндиликда бундай бўлмаса керак, деб ўйлайман.

Пировардида, республикадаги ишлар хусусида яна гапириб, шуни айтмоқчиманки, Ўзбекистон меҳнаткашлари бу йилги планларни якунлаш устида зўр бериб ишламоқдалар. Пахтадан дуруст ҳосил етиштирилди, йиғим-терим ниҳоясига етмоқда. Журналистларнинг репортажларида, баъзан, республиканинг омади келди, об-ҳаво ёрдам берди, деган фикр айтилмоқда. Ҳар қалай, бу ўринда деҳқоннинг меҳнати асосий роль ўйнаганини таъкидлаб ўтмоқчиман.

Биз ҳаммамиз Ўзбекистондаги вазият янада зўр бериб аниқ мақсадни кўзлаб ишлашимизни талаб қилаётганлигини партиявий нуқтаи-назардан англаб турибмиз, албатта. Биз худди ана шундай ишлаш ниятидамиз.

Депутат К. С. САЛИКОВ нутқи

(ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР, НУКУС САЙЛОВ ОКРУГИ)

Депутат ўртоқлар! Мамлакатимизнинг 1989 йилги плани ва бюджети лойиҳалари СССР Олий Совети палаталарининг мажлисларида анча ўткир муҳокама қилинди. XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида ҳукм сурган рўй-ростлик муҳити депутатлар доирасига ҳам ўтаётганлиги қувончлидир. Чунончи, Иттифоқ Совети Халқ таълими ва маданият комиссиясининг аъзолари жойларда мактабгача тарбия болалар муассасаларини, ҳунар-техника билим юртларини, клублар ва маданият уйларини фойдаланишга топшириш учун талабчанлик даражаси жуда пастлигига эътиборни қаратдилар. Ҳолбуки, беш йилликнинг икки йили давомида халқ таълими объектлари қурилишидагина бир миллиард сўмдан кўпроқ маблағ ўзлаштирилмай қолди. Бунинг сабаблари ана шундай объектлар қурилишига материал ресурслар ажратишнинг қолдиқ принципи эканлиги айтиб ўтилди. СССР Министрлар Советидан бу аҳволни текшириш ва зарур чоралар кўриш илтимос қилинди.

Келажак планларини муҳокама қилар эканмиз, жамиятимизда юз бераётган жараёнларнинг баъзи баҳолаш жиҳатларини таъкидлаб ўтсак ёмон бўлмасди. Менимча, планлаштирувчи органлар шу вақтга қадар мамлакатнинг айрим регионларида, айниқса, порахўрлик, ошна-оғайнигарчилик, қўшиб ёзиш, чайқовчилик ҳамда турғунлик йилларидаги бошқа салбий ҳодисалар авж олган регионлардаги иқтисодий вазиятга баҳо беришнинг объектив мезонларини ишлаб чиққанлари йўқ.

Масалан, сўнгги йилларда Ўзбекистонда амалга оширилган ишларни ўтмиш билан қиёслар эканлар, кўпинча ўша йилларда гўёки «эришилган» даража қўшиб ёзиш ҳажмларига асосланганлигини унутиб юбормоқдалар. Янги маълумотларни улар билан қиёслаганда, гўё силжиш деярли бўлмагандек кўринади. Аммо сўнгги йиллардаги кўрсаткичларни ўтган беш йилликдаги ҳақиқий маълумотлар ёки қайта қуришда бурилиш бошланган 1985 йил билан қиёслайдиган бўлсак, реал манзара намоён бўлади. Ўн иккинчи беш йиллик планининг ўзи маълум даражада ўша нореал кўрсаткичларга асосланган эди. Келгусидаги тараққиёт концепцияларини тузаётганда, ана шу ҳолатни унутмаслик керак. Бизга тафаккурда ҳам, ҳаракатда ҳам реализм зарур.

Масалан, Қорақалпоғистон Автоном Республикасида ўн биринчи беш йилликнинг охирида истисносиз барча хўжаликларда соғин сигирларнинг ҳар биридан олинган сут йилига минг килограмм қўшиб ёзилган. Ана шу аслида йўқ сут гўё сотилган магазинлар ҳам мавжуд бўлган. Пахта воқеасини биласизлар. Дон учун етиштирилган маккажўхори ҳосилдорлигига қўшиб ёзишлар ҳақиқий кўрсаткичлардан деярли икки баравар ортиб кетган эди. Пахта ва шоли экилган майдонларнинг деярли тўртдан бир қисми яширилган эди.

Қайта қуриш йилларида тартиб ва адолат ўрнатиш учун кескин кураш билан бир қаторда социал ва иқтисодий ривожланишни жадаллаштириш учун ҳам кураш олиб борилди. Суғориладиган ерлар берадиган самарани, далалар унумдорлиги ва фермалар маҳсулдорлигини бирмунча оширишга муваффақ бўлинди. Олибсотарлар ўрнини кооперация эгаллади, натижада бозордаги нархлар бирмунча пасайди. Шубҳасиз, булар жуда кам, резервлар ва имкониятлардан тўла фойдаланилгани йўқ, лекин олға томон қандай ҳаракат қилишнинг равшан истиқболи очилди. Қайта қуриш биринчи босқичининг энг асосий якуни шундан иборатки, одамлар давлатни алдамай, қўшиб ёзмай планларни реал бажариш мумкинлигига, қайта қуришга ишондилар.

Планларнинг муҳокама қилинаётган лойиҳалари қайта қуриш руҳида тузилган, лекин улар ҳамон ўша эски усуллар билан ишлаб чиқилган. Меҳнат коллективлари қайта қуришга чинакам ишонган бўлсалар, планлаштирувчи органлар бунга ўзаро ишонч билан жавоб қайтариб, планларни тузиш механизмига зарур янгиликни киритишга ҳаракат қилишлари лозим эди. Буни жойлардаги партия органлари бажонидил қўллаб-қувватлаган бўлардилар.

Краснодарликлар тажрибаси асосида биз шоликорликда алмашлаб экишга ўтмоқдамиз. Алмашлаб экишда шоли экилган майдонлар 85 процентга етар эди, биз эса уни 62 процентга келтирмоқдамиз. Планларни ҳеч ким қайта кўриб чиқмаган, табиийки, улар бу йилга қадар бажарилмай келинган эди. Ҳозир эса планга қўшимча шоли топширилмоқда. Шоликорлар алмашлаб экишга ишона бошладилар.

Хўш, пахтачиликда алмашлаб экишни қандай амалга ошириш керак? Бу катта масала. Уни ҳал қилиш керак. Агар ҳал қила олсак, ем-хашак ҳам кўпроқ бўлади, сут ва гўшт ҳам кўпроқ етиштирилади. Шу сабабли, юқоридан буйруқ беришдан тезроқ қуйи бўғинлар билан амалий маслаҳатлашишга ўтиш лозим. Ана ўшанда давлат буюртмасини расмиятчиликсиз, дадил жорий эта оламиз.

Яна бир ташвишли масала — Орол денгизининг қуриб, Орол бўйи саҳрога айланаётганлигидир. Маълумки, яқинда Орол муаммолари хусусида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарори чиқди. Автоном Республика меҳнаткашлари биздан, СССР Олий Советининг депутатларидан қилинаётган ғамхўрлик ва бебаҳо ёрдам учун КПСС Марказий Комитети билан мамлакатимиз ҳукуматига чуқур миннатдорчилик билдиришни таъйинлаб юбордилар. Бу улкан экологик кризис теварагидаги шармандали сукут сақлаш пардаси бутунлай олиб ташланди. Энди аҳволни ўнглаб олиш учун асосли чора-тадбирлар белгиланди.

Муаммонинг моҳияти шундаки, турғунлик даврининг раҳбарлари ўз уйларида тартиб ўрнатиш ўрнига хом хаёллик билан Сибирь дарёларини буриб юборишни орзу қилдилар, ўзлари эса ҳатто ташлама сувларни ҳам Оролга оқизишни хоҳламадилар. Бунинг оқибатида жуда кўп шўр кўллар пайдо бўлди. Ер ботқоқланиб, шўрланиб кетаверди, ичимлик сув агрохимикатлар билан булғатилаверди, аҳолининг касалланиши кўпаяверди.

Қабул қилинган ҳужжатнинг негизини тайёрлаган, Ю. А. Израэль бошчилик қилган ҳукумат комиссиясига СССР Олий Советининг табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш доимий комиссияси, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва СССР Госпланининг тегишли бўлимлари, шунингдек, фақат Орол атрофи эмас, балки бутун мамлакатнинг жамоатчилик вакиллари катта ёрдам бердилар. Орол муаммоси теварагида жуда кўп қизғин баҳслар бўлди. Лекин ҳозир баҳслар вақти ўтди, амалий ишлар даври бошланди. Шу билан бирга айрим ўртоқлар маҳаллийчилик ва нафсоният мулоҳазаларига асосланиб, кераксиз баҳсларни яна авж олдиришга уринмоқдалар. Демократик централизмнинг ҳамма учун мажбурий бўлган муҳим қисмини эслатиб ўтмоқчиман: қарор қабул қилингандан кейин ҳамма баравар ҳаракат қилиши керак.

Ҳужжатни ўқиб улгурмай, «Аралводстрой» ихтисослаштирилган қурилиш бирлашмасини пул билан таъминлаш тўғрисида баҳслашишга уриниш бошланди. Қарорда бу бирлашмага капитал маблағ алоҳида банд билан ажратилиши ёзиб қўйилган бўлса ҳам, бу хусусда баҳс бошламоқчи бўлишди. Уч йил давомида министрликлар ва идораларга кириб, Орол бўйи ишида ўз улушлари билан иштирок этишни илтимос қилдик. Энди эса «сарсон-саргардонликдан» бошланган амалий ишларни жадаллаштиришга ўтамиз, деб умид қилмоқдамиз.

СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг «Союзгипроводхоз» институти 1986 йилдаёқ «Орол денгизи сув режимини тартибга солиш ҳамда Амударё ва Сирдарё дельталари даштга айланишининг олдини олиш тадбирлари комплекси тўғрисида» техникавий-иқтисодий докладни тайёрлаган эди. Бироқ тушуниб бўлмайдиган сабабларга кўра, уни техникавий жиҳатдан асослаш ҳаддан ташқари чўзилиб кетди, бу эса бевосита ишларни бошлаб юборишни деярли икки йилга кечиктирди. Ҳозир иқтисодий жиҳатдан асослаш ишлари яна бошланмоқда, лекин айни шу масалани Иттифоқ органлари қаттиқ контрол қилишлари лозим бўлади. Бунинг устига мазкур сессияда асосий докладчилар Орол муаммолари ва қарорни бажариш чора-тадбирлари тўғрисида нима учундир ҳеч нарса демадилар, бу эса бизни ташвишга солмоқда. Аҳвол ғоят ташвишли бўлиб турибди. Регионда иқлим одамларнинг кўз ўнгида ўзгариб, ёмонлашиб бормоқда. Орол қирғоғи 60—80 километр чекиниб, ўрнида қум ва туз қолди. Чанг бўронлари тез-тез юз бермоқда. Биз «Орол—88» экспедициясининг таклифларини қўллаб-қувватлаймиз. Бу экспедиция қарорнинг энг муҳим бандларини жадал бажариш мумкинлигини исботламоқда. Масалан, магистрал коллектор каналлар қазишни Бутуниттифоқ экология қурилиши деб эълон қилиб, уни жуда қисқа муддатда бажариш керак.

Шу билан бирга, ўртоқлар, биз тайёрга айёрлик ва хотиржамлик кайфиятига берилганимиз йўқ. Ичимлик сув билан таъминлаш объектларини белгиланган муддатдан олдин ишга туширамиз. Сувдан фойдаланишни камайтириш ишида ички резервлар ва имкониятларни қидириб топмоқдамиз. Шу йилнинг ўзидаёқ Қорақалпоғистон территориясида оқава сувларнинг Орол денгизи акваториясига етиб келишини таъминладик. Беш йилликнинг охиригача алмашлаб экишга ўтиш асосида шолипояларни деярли икки баравар қисқартириб, ҳосилдорликни ошириш йўли билан шоли етиштиришнинг ҳозирги даражасини сақлаб қолиш вазифасини қўймоқдамиз. Биз қўлимиздан келган ҳамма ишни қиляпмиз. Ер қазийдиган қудратли техника талаб қилинади, албатта. Бундай техникани беришни СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигидан илтимос қиламиз.

Ўртоқлар! Агросаноат комплексидаги иқтисодий муносабатлар тўғрисида гапирганда мен Б. В. Качуранинг қўшимча докладида айтилган фикрларни бутунлай ва тўла-тўкис қўллаб-қувватлайман. Ижара пудрати ва кооператив ҳаракати авж олиб бормоқда. Одамларнинг истаги катта, район агросаноат бирлашмалари ўрнига агрокомбинатлар ва бирлашмалар тузишда ҳам ижобий тажриба тўпланмоқда. Вужудга келаётган масалаларни дадиллик билан ҳал қилиш лозим. Бизда пахта тозалаш ва шоли оқлаш заводлари хусусида шов-шув кўтарилмоқда. Биз уларни агрокомбинатлар ва бирлашмаларга топшириш тарафдоримиз. Лекин юқори хўжалик органлари бунга эътироз билдирмоқдалар.

Ижарачилар коллектор-зовур шохобчаларини тартибга солиш, моддий-техника билан ўз вақтида таъминламаслик фактларини тугатиш зарур, деб ҳаётий муҳим масалаларни кўндаланг қўймоқдалар. Машинада терилган пахта кўпайганлиги муносабати билан унинг биринчи сорти аралашиб кетмоқда. олдин биринчи сорт пахта қўлда териб олинар эди, энди эса ҳаммаси бирваракайига териб олинмоқда. Бунинг натижасида ижарачилар ва кооперативлар кўпгина пулдан маҳрум бўлиб қолмоқдалар. Биз сув хўжалиги масалаларини СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги билан биргаликда ҳал қиляпмиз, тилга олиб ўтилган бошқа муаммолар эса СССР Давлат агросаноат комитетига тааллуқлидир.

Ижара пудрати ва кооперативлар орқали колхозлар ва совхозларнинг потенциаллари рўёбга чиқибгина қолмай, шу билан бирга айниқса, чорвачиликда хусусий секторнинг имкониятлари ҳам кўпаймоқда. Қорақалпоғистонда ҳар юз хонадонга 183 бош қорамол, 200 бошдан кўпроқ қўй ва эчки тўғри келади. Биз, район учун умуман давлат буюртмаси бериш принципини қўллаб-қувватлаймиз. Фақат бу буюртмани районнинг ўзи кейинчалик секторларга тақсимлаши керак. Ана шундагина районларнинг раҳбарлари ҳар иккала секторга ҳам баб-баравар эътибор берадиган бўладилар.

Мисол учун олганда, матлубот кооперацияси шахсий сектордан харид қилиб олиб сотадиган гўшт тайёрлаш планига киритилиши нима учун тақиқлаб қўйилганлиги ҳайратга солади. Бу масала ҳар хил тушунилмоқда, уни аниқ белгилаб қўйиш лозим. Чунки бу биз етиштираётган ва истеъмол қилаётган реал маҳсулотдир... Хуллас, биз давлат сектори билан бир қаторда шахсий секторни ривожлантиришга кўмаклашувчи ҳар қандай чора-тадбирларни қўллаб-қувватлайверамиз. Буни қонун йўли билан мустаҳкамлаб қўйиш лозим эди.

Ўртоқлар! Келгуси йил программаси жуда тиғиз, 1989 йил кўпгина иқтисодий кўрсаткичлар жиҳатидан бурилиш йили бўлиши сезилиб турибди. Биз, депутатлар, бунга мумкин қадар кўпроқ кўмаклашаверамиз. 1989 йил плани ва бюджети лойиҳаларини маъқуллашни таклиф қиламан.

Ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг ўн биринчи сессияси

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ҚАБУЛ ҚИЛГАН ҚОНУНЛАР ВА ҚАРОРЛАР

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ҚОНУНИ

СССР Олий Совети Президиумининг «СССР Балиқ хўжалиги иттифоқ-республика министрлигини СССР Балиқ хўжалиги умумиттифоқ министрлигига айлантириш тўғрисида»ги ва «СССР Министрлар Совети тўғрисида»ги СССР Қонунининг 23 ва 24-моддаларига ўзгартишлар киритиш ҳақидаги Фармонини тасдиқлаш тўғрисида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг «СССР Балиқ хўжалиги иттифоқ-республика министрлигини СССР Балиқ хўжалиги умумиттифоқ министрлигига айлантириш тўғрисида»ги 1988 йил 6 сентябрь Фармони тасдиқлансин.

Шунга мувофиқ «СССР Министрлар Совети тўғрисида» 1978 йил 5 июлда қабул қилинган СССР Қонунига (СССР Олий Советининг ведомостлари, 1978 йил, Ғ28, 436-модда; 1979 йил, Ғ49, 850-модда; 1981 йил, Ғ26, 839-модда; 1985 йил, Ғ48, 920-модда ва 938-модда; 1986 йил, Ғ35, 730-модда, Ғ47, 967-модда; 1987 йил, Ғ42, 693-модда; 1988 йил, Ғ22, 360-модда) қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

23-модда. «Радио саноати министрлиги» сўзларидан кейин «Балиқ хўжалиги министрлиги» сўзлари билан тўлдирилсин.

24-моддадан «Балиқ хўжалиги министрлиги» сўзлари чиқариб ташлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. ГОРБАЧЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль. 1988 йил 28 октябрь.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ҚОНУНИ

СССР Олий Совети Президиумининг СССРнинг баъзи қонуни актларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги фармонларини тасдиқлаш тўғрисида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг:

«Чет эл кемалари ва арбитражлари қарорларини СССРда таң олиш ва ижрс этиш тўғрисида»ги 1988 йил 21 июнь Фармони;

«ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар ахлоқ тузатиш-меҳнат қонунлари асосларининг 36-моддасига ўзгартиш киритиш тўғрисида»ги 1988 йил 25 июль Фармони:

«СССРда йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари ва намойишлар ташкил этиш ва ўтказиш тартиби тўғрисида»ги 1988 йил 28 июль Фармони;

«СССР Ички ишлар министрлиги ички қўшинларининг жамоат тартибини сақлашдаги бурчлари ва ҳуқуқлари тўғрисида»ги 1988 йил 28 июль Фармони;

«СССРнинг баъзи Қонун актларига ўзгартишлар киритиш тўғрисида»ги 1988 йил 28 июль Фармони тасдиқлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. ГОРБАЧЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль. 1988 йил 28 октябрь.

СССР Олий Советининг Қарори

СССР Олий Совети Президиумининг СССР министрларини вазифасидан озод қилиш ва тайинлаш тўғрисидаги фармонларини тасдиқлаш ҳақида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг:

Ўртоқ Александр Владимирович **Власов** бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан уни СССР ички ишлар министри вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги 1988 йил 10 октябрь Фармони;

ўртоқ Владимир Иванович **Шимко** бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан уни СССР радио саноати министри вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги 1988 йил 17 октябрь Фармони;

ўртоқ Александр Александрович **Ежевский** пенсияга чиқиши муносабати билан уни СССР қишлоқ хўжалик ва трактор машинасозлиги министри вазифасидан озод қилиш ҳақидаги 1988 йил 19 октябрь Фармони;

ўртоқ Вадим Викторович **Бакатин**ни СССР ички ишлар министри қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1988 йил 20 октябрь Фармони тасдиқлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. ГОРБАЧЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль. 1988 йил 28 октябрь.

СССР Олий Советининг Қарори

СССР Олий Совети Президиумининг СССР Олий суди составига ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги фармонларини тасдиқлаш ҳақида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССР Олий Совети Президиумининг:

ўртоқ Людмила Васильевна **Чистякова**ни СССР Олий судининг аъзоси қилиб сайлаш тўғрисидаги 1988 йил 15 июнь Фармони;

ўртоқ Александра Филипповна **Демьяненко** пенсияга чиқиши муносабати билан уни СССР Олий судининг аъзоси вазифасидан озод қилиш ва ўртоқ Игорь Константинович **Пискарев**ни СССР Олий судининг аъзоси қилиб сайлаш тўғрисидаги 1988 йил 5 август Фармони тасдиқлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. ГОРБАЧЕВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль. 1988 йил 28 октябрь.

• Бугун—Автомобиль транспорти ходимлари куни

ТАҲЛИЛ ВА РЕЖАЛАР

Автомобиль транспорти ходимлари ва йўлсозлари анъанавий байрамни ютуқ ва камчиликларни сарҳисоб қилган, хизмат кўрсатиш соҳасидаги хато ва нуқсонларга барҳам бериш йўлларини тинмай излаётган бир даврда кутиб олишмоқда.

Республика халқ хўжалиги юкларининг 30 проценти ёки ҳар йили ўртача 300 миллион тонна юк министрлигимиз транспорт воситалари билан ташилаётир, 2,7 миллиард йўловчи манзилга элтиб қўйиляпти. Бу барча хил транспорт воситаларига тўғри келадиган йўловчилар сонининг 85 процентини ташкил этади. Министрлигимиз ҳозирги пайтда анчагина бой ва мукаммал моддий-техника базасига, йирик, замонавий автотранспорт ва автойўл хўжаликларига эга. Айни пайтда аҳолига 70 хилда 32 миллион сўмликдан кўпроқ хизмат кўрсатилмоқда. Уларнинг 40 хили кишлоқ меҳнаткашларига кўрсатилаётган пуллик хизматга тўғри келади.

Қардошлик ва интернационал бурчимизга садоқат рамзи сифатида Тюмень ўлкасида йўл қурилишида меҳнат қиляпмиз. «Узурайдорстрой», «Узоргдортехстрой» трестлари, «Узгипроавтодор», «Узремдорстройпроект» институтлари беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини бажаришда катта куч-ғайрат сарфламоқдалар.

Иқтисодий ислоҳот тармоқ фаолиятини қайта қуришда муҳим аҳамиятга эга эканлиги амалий ишларда кўриниб турибди. Жумладан олдинги уч бўғинли бошқарув системасидан икки бўғинли бошқарувга ўтилганлиги ишни ташкил этишни осонлаштирди. Иқтисод қилинган вақт, меҳнат ресурслари бошқа фойдали ишлаб чиқаришга сарфланяпти. Олдинги «автокорхона — облавтотрест — министрлик» структурасидаги облавтотрест тугатилди. Ҳар бир область ва Қорақалпоғистон АССРда автомобиль транспорти-ишлаб чиқариш бирлашмалари тузилди.

Иқтисодий ислоҳотнинг изчил амалга оширилаётгани туфайли коллективларнинг тўла хўжалик ҳисобида ишлашга ўтишига қулай имконият яратилди. Янги иқтисолий бошқарув механизми автокорхоналар билан бирга улардан фойдаланувчи ташкилотларга ҳам ҳар томонлама манфаатли эканлигини ҳаёт кўрсатиб турибди.

Бугунги кунда барча автокорхоналарни тўла хўжалик ҳисобига, ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш принципида ишлашга ўтказишга қизғин ҳозирлик кўриляпти. Корхоналаримиз келгуси йилдан ана шундай усулда фаолият кўрсатадилар. Шу йилнинг июль ойида Тошкентдаги 2512-автоколонна, 39-автокорхона, 3-автокомбинат ва Бекободдаги 16-автокорхона янги методда ишлашга ўтказилди.

Иқтисодий ислоҳотнинг қарор топаётганлиги ва меҳнат коллективларимизнинг ғайрати, социалистик мусобақа туфайли бу йилги анъанавий байрамимизни яхши натижалар билан кутиб олаётирмиз. Тўққиз ойлик якунларига кўра йўловчиларни манзилларга етказиб қўйиш план топшириғи 100,4 процент, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш плани 169,4 процент бажарилди. Бошқа соҳадаги топшириқлар ҳам ошириб адо этилди.

Эришилаётган зафарларга соҳамизнинг кўп сонли илғорлари ва новаторлари катта ҳисса қўшишяпти. Ўн ойлик ва ҳатто йиллик шахсий планларини барвақт бажарган шаҳрисабзлик Фаттоҳ Абдураҳмонов, СССР Давлат мукофоти лауреати, андижонлик Сабибулло Абдуллаев, СССР Олий Совети депутати, тошкентлик Эргаш Азаматов, нукуслик Отажон Жуманов, Тюмендаги «Узурайдорстрой» трестидан Павел Холосница каби соҳамизнинг кўплаб илғорлари билан фахрланамиз.

Коллективларимизда ютуқлардан кўра камчиликлар кўплигини яхши биламиз. Бундан астойдил ташвишдамиз. Меҳнаткашларга транспорт хизмати кўрсатиш маданиятини кўтаришимиз зарур. Бу хусусдаги эътироз ва шикоятлар камаймаётир. Хусусан, пассажир автотранспорти хизматини тубдан яхшилашимиз керак. Тўрт бўлим ва 31 автокорхона пассажирларга хизмат кўрсатиш тўққиз ойлик план-топшириғини уддалай олмади. Улар шу давр мобайнида 1,477 минг сўмлик иш бажармадилар. Автобуслар ҳаракати режими талаб даражасида бўлмади. Аҳолига пуллик хизмат кўрсатиш топшириғи 91,4 процент уддаланди. Тўққиз ойда юк ташиш плани ҳам бажарилмади ёки 1030 минг тонна юк ташилмади. Шунингдек, йўл хўжалиги ишларимизда ҳам талай камчиликлар бор. Планларнинг бажарилиши ўлда-жўлда қолиб кетди.

Камчиликларга турғунлик йилларининг ёмон оқибатлари асосий сабаб бўлаётир. Лекин транспортчилар ана шу оғир йиллар оқибатини қадамба-қадам бартараф этиб, тугатиб боряптилар. Лекин булар ҳали етарли эмас. Ҳозирги талаблар яна ҳам кўпроқ ва яхшироқ ишлашимизни тақозо этмоқда. Планлаштирувчи ва автокорхоналар мулоқот қиладиган ташкилотлар ўз фаолиятларини тўғри қайта қурсалар, эътироз ва талабларимизни ҳамиша ҳам эътиборга олсалар яхши бўларди.

Автокорхоналар моддий-техника базасида ҳам аҳвол мураккаб. Ремонт ишлари ва автомобилларга техника хизмати кўрсатишнинг механизация ва автоматлаштириш даражаси анча паст. Кўпчилик автокорхоналарда бу соҳадаги кўрсаткичлар 30-40 процентни ташкил қилади, холос. Қўл меҳнатининг салмоғи ҳамон юқори. Машина ва ускуналарнинг кўпчилиги эскирган. Марказлаштирилган таъминот ва ностандарт ускуналарни етказиб бериш кўнгилдагидек эмас.

Соҳамизда қайта қуриш анча секин бораётганининг сабаблари талайгина. Автохўжаликлар раҳбарларининг кўпчилиги давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги Қонунни ҳалигача яхши билмайдилар. Улар мустақил ишлашга ўргана олмаяптилар. Энг муҳими, самарадорлик учун жавобгарликни тўла-тўкис тушуниб етмаяптилар. Бу ўта жиддий ва ташвишли ҳолатни бартараф этиш юзасидан зарур чоралар кўряпмиз.

Министрлик учун малакали кадрлар тайёрлаш соҳасидаги муаммоларни ҳам тезроқ ҳал этиш истагидамиз. Бу масалада тегишли министрлик ва идораларнинг амалий ёрдамларидан умидвормиз.

Биз ўз фаолиятимизни қайта қурар эканмиз, илғорлар иш тажрибаларини оммалаштира бориб, бутун тармоқда ишнинг тез ва аниқ боришини таъминлаш чораларини кўрамиз.

Л. АХМЕТОВ,
Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти ва йўл хўжалиги министри.

МУКОФОТ МУБОРАК

Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзининг 70 йиллик юбилейи кунида хушхабар тарқалди. ВЛКСМ Марказий Комитети Бюроси фан ва техника ҳамда адабиёт, санъат ва ёшларнинг бадиий ҳаваскорлик ижоди соҳасида Ленин комсомоли мукофотлари бўйича ВЛКСМ Марказий Комитети комиссиясининг тақдимномаларини кўриб чиқиб, бир гуруҳ ёш олимлар, мутахассислар ва ижодкорларга 1988 йилги Ленин комсомоли мукофотларини беришга қарор қилди.

Мукофотга сазовор бўлганлар орасида **Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округининг ашула ва рақс ансамбли бор.** Бу коллектив ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишига катта ҳисса қўшганлиги ҳамда интернационалчи жангчилар орасида маданий-оталиқ ишлари олиб борганлиги учун шу юксак мукофотга лойиқ топилди.

ТВ ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА ТВ

31 октябрь, душанба

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — Футбол шарҳи. 9.35 — «Узоқ кузатишлар». Бадиий фильм. 11.10 — Янгиликлар. 11.20 — Концерт. 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Қайта қуриш прожектори. 16.20 — «Флуераш» халқ куйлари оркестри иштирокида музикали программа. 17.00 — Ҳужжатли фильм. 17.20 — Қувноқ стартлар. 18.05 — Сиз яратган боғ. 18.35 — XIX партия конференцияси белгилаб берган йўлдан. 19.05 — Футбол шарҳи. 19.35 —Ядро полигонида тинчликка хизмат қилувчи портлаш. 20.00 — Шеърият лаҳзалари. 21.30 — Время. 22.00 — Қайта қуриш прожектори. 22.10 — Концерт. 23.05 — Дунё воқеалари. 23.15 — Телетомошабин ҳамроҳи.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ермаков оққушлари. 9.35 — Тарих. 10.05 — Итальян тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Биология. 11.55 — Здоровье. 13.00 — Қисқа метражли бадиий фильмлар. 14.15 — Фильм-концерт. 15.00 — Янгиликлар. 15.10 — «Шаҳар навбатчилигини қабул қилдим». Бадиий фильм. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — Чет эл фильмлари экрани. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Концерт. 21.10 — Ҳужжатли фильм. 21.20 — Қайта қуриш прожектори. 21.30 — Время. 22.00 — Футбол. «Арарат» — «Динамо» «Зенит» — «Днепр» 23.50 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 16.30 — «Эркакча гап». Бадиий фильм. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.35 — Бойчечак. 19.05 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Ахборот. 20.15 — Долзарб интервью. 20.30 — Ахборот. 20.50 — СССР халқ артисти Жўрабек Муродов куйлайди. 21.30 — Время. 22.00 — Қайта қуриш прожектори. 22.10 — Инсон ва қонун.

УзТВ-II. 19.20 — Телефильм 19.45 — Тулпор. 19.55 — «Аломат Иегудиил Хламида» Бадиий фильм. **Душанба.** 21.30 — Время. 22.00 — Қайта қуриш прожектори. 22.10 — «Олтин маъбуда». Бадиий фильм.

1 ноябрь, сешанба

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — Қувноқ стартлар. 9.50 — М. Рошчин. «Эшелон». Танаффусда — Янгиликлар. 12.20 — Боян рус халқ оркестрининг концерти. 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Қайта қуриш прожектори. 16.20 — Қозон Давлат университетининг хор капелласи куйлайди. 16.50 — Арзамас истиқболи. 17.00 — Болалар учун фильм. 18.20 — Шостакович номли Давлат квартети чалади. 18.30 — XIX партия конференцияси белгилаб берган йўлдан. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Мультфильм. 19.45 — Олам кинокамера кўзгусида. 21.15 — «Крупицкие музики» фольклор ансамбли ижро этади. 21.30 — Время 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Т. Абуладзе фильмлари телеэкранда. 00.40 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Сиз яратган боғ. 10.05 — Француз тили. 10.35 — Иқтисодий билимлар асослари. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Тарих. 12.05 — Француз тили. 13.05 — «Жума — дам олиш куни эмас.» Бадиий фильм. 14.20 — Флуераш халқ куйлари оркестри иштирокида программа. 15.00 — Янгиликлар. 15.10 — «Мардлик». Бадиий фильм, 5-серия. 16.20 — Спорт майдони. 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Ритмик гимнастика. 19.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Ҳужжатли фильмлар. 23.00 — Янгиликлар. 23.10 — Тонгги почта.

УзТВ-I. 15.00 — «Муҳаббатнома». Бадиий фильм. 16.30 — Телефильмлар. 17.30 — ЎзССР тарихи. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Ёшлик. 19.00 — Сиёсий ва иқтисодий билимлар қайта қуриш ишига. 19.30 — Ўзбекистон педиатрлари III сездининг қатнашчилари билан учрашув. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Меҳнат ва зафар қўшиқлари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Долзарб дамлар қадри. 22.35 — Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг 70 йиллигига.

УзТВ-II. 19.30 — «Исёнкор застава». Бадиий фильм. 21.00 — Сув — ҳаёт манбаи. **Фрунзе.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш поржектори. 22.15 — «Зўр ўтирибмиз». Бадиий фильм.

2 ноябрь, чоршанба

МТ-I. 7.00 — 120 минут». 9.05 — «Бедарак йўқолган швед». Бадиий фильм. 10.30 — Мультфильмлар. 11.00 — Болалар учун қисқа метражли бадиий фильмлар. 12.00 — Янгиликлар. 12.10 — Оламга саёҳат. 13.10 — Қўшиқ излаб. 16.00 — Янгиликлар. 16.15 — Қайта қуриш прожектори. 16.25 — Беш йиллик: ишлар ва одамлар. 16.45 — Дунё болалари нималар ҳақида куйлашяпти. 17.45 — Мангуликка айланган лаҳзалар. 18.15 — Фалсафий суҳбатлар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Катталар учун мультфильм. 19.50 — Қалбдаги ҳаётбахш ўзгаришлар. 20.20 — «Камо монологи» спектакли. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Резонанс. 23.45 — Ксения Георгиади куйлайди. 00.10 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Теварак-атроф билан танишиш. 9.55 — Оби ҳаёт. 10.05 — Немис тили. 10.55 — Таассурот. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Умумий биология. 12.05 — Немис тили. 13.05 — «Фақат мен биламан». Бадиий фильм. 14.30 — Шаҳарлар ва йиллар. 15.05 — Янгиликлар. 15.15 — «Мардлик». Бадиий фильм, 6-серия. 16.20 — Қозон давлат университети хор капелласи куйлайди. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Қишлоқ янгиликлари. 19.45 — Музикали киоск. 20.15 — Реклама. 20.20 — Узоқ Шарқ. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 21.15 — Баянчилар К. Кобилинский ва О. Четвериковлар дуэти чалади. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Самон йўлдаги учрашув». Бадиий фильм. 23.40 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 15.00 — Телефильм. 15.40 — Болалар учун фильм. 16.45 — Зоология. 17.15 — Сўз кетидан сўз келар. 17.30 — Ўзбек совет адабиёти. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Тенгдошлар. 19.00 — Санъат олами. 19.30 — Агросаноат ва Озиқ-овқат программаси. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Долзарб интервью. 20.30 — Ахборот. 20.50 — «Рақсларим — орзуларим». 21.15 — Телефильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Сиёсий ислоҳот йўлидан. 22.45 — «Турмушга чиқманг қизлар». Кинокомедия.

УзТВ-II. 19.30 — «Ўталмаган бурч». Бадиий фильм. 20.50 — Телефильм. 21.00 — Тошкент областининг юқори пахта ҳосили учун. **Фрунзе.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Театр — менинг уйим». Бадиий фильм.

3 ноябрь, пайшанба

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — А. Зурабов. «Камо монологи». Спектакль. 1-серия. 10.15 — Дунё болалари нималар ҳақида куйлашяпти. 11.15 — Янгиликлар. 11.25 — Ҳайвонот оламида. 12.25 — Ашмарин созандалари. 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Қайта қуриш прожектори. 16.20 — Ҳужжатли фильм. 16.40 — Музикали хазина. 17.15 — Ҳужжатли фильм. 17.45 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 18.30 — XIX партия конференцияси белгилаб берган йўлдан. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Инсон ва қонун. 20.05 — «Камо монологи». Спектакль. 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — 1988 йил қўшиқлари. 24.00 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Теварак-атроф билан танишинг. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.10 — Испан тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Биология. 12.05 — Испан тили. 13.05 — «Самон йўлдаги учрашув». Бадиий фильм. 14.30 — Катталар ва болалар. 15.10 — Янгиликлар. 15.20 — «Мардлик». Бадиий фильм. 7-серия. 16.25 — А. Розенбаум куйлайди. 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Кино ва томошабин. 19.40 — Вьетнам. Аждаҳо йили. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — П. И. Чайковский номли халқаро конкурс лауреатлари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Сирли махбус». Бадиий фильм. 23.45 — Янгиликлар. 23.55 — Кечаги таклифнома...

УзТВ-I. 15.00 — Телефильм. 15.20 — Она садоқати. Бадиий фильм. 16.45 — Химия. 17.15— Илмий-оммабоп фильм. 17.30 — ЎзССР тарихи. 18.00 —Янгиликлар. 18.15 — Пионерлар мамлакатида. 19.00 — Элга хизмат: талаб ва таклиф. 19.30 — Дарёлар туташган жойда. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Чанг тароналари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Долзарб дамлар қадри. 22.35 — Ёшлик.

УзТВ-II. 19.30 — Телефильм. 19.45 — Реклама. 19.55 — Империянинг емирилиши. Бадиий фильм. **Фрунзе.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Ҳисобот ва сайловлар давом этмоқда. 22.35— Ч. Айтматов. «Момо ер». Спектакль.

4 ноябрь, жума

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — А. Зурабов. «Камо монологи». Телевизион спектакль. 2-серия. 10.30 — «Байкал» ашула ва рақс ансамблининг концерти. 11.15 — Янгиликлар. 11.25 — Инсон ва қонун. 11.55 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Янгиликлар. 16.15 — Қайта қуриш прожектори. 16.25 — «Рябинушка» вокал триоси куйлайди. 16.40 — Тарих саҳифалари. 17.10 — Нега ва нима учун? 17.40 — Инсон. Ер. Коинот. 18.40 — Иқтисодий билимлар асослари. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Оқ уйга ким киради. 20.05 — «Камо монологи». Спектакль. 3-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Аншлаг, Аншлаг! 23.25 — Фидойи шахслар. 00.10 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — «Смольний. Ленин кабинети. 9.35 — А. С. Пушкин. Шоҳ Султон ҳақида эртак. 10.05 — Инглиз тили. 11.05 — Компьютер билан мулоқот. 11.50 — Инглиз тили. 12.20 — Совет тасвирий санъати. 13.05 — «Сирли махбус». Бадиий фильм. 14.35 — Фильм-концерт. 15.30 — Янгиликлар. 15.40 — «Ҳаёт чизиғи». Бадиий фильм. 16.45 — Ксения Георгиади куйлайди. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Мультфильм. 18.55 — К. Дебюси. Виолончель ва фортепьяно учун сонета. 19.10 — «Қашқирлар учун қопқон». Бадиий фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Фигурали учиш. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Ҳужжатли фильм. 22.30 — Футбол. «Локомотив» — «Днепр», «Динамо» (Киев) — Динамо (М). 23.50 — Янгиликлар. 24.00 — Телевизион музикали абонемент.

УзТВ-I. 15.00 — Ўртоқ Лениннинг сўзи. 16.00 — Белое узра момақалдироқ. Бадиий фильм. 17.30 — Физика. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Ўзбекистон мультипликаторлари — болаларга. 18.45 — Ёшлик. 19.20 — Хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш йўлидан. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Долзарб интервью. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Қалб наволари — сизга. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Канадада Ўзбекистон кунлари.

УзТВ-II. 9.25 — «Уч кун ва икки йил». Бадиий фильм. 20.30 — Совет киноси усталари. **Душанба.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Рақси зеборо бубин. 23.05 — «Зудов, сиз ишдан бўшатилдингиз!». Бадиий фильм.

5 ноябрь, шанба

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 —А. Зубаров. «Камо монологи». Спектакль. 3-серия. 10.30 — Замондошимиз портрети. 11.10 — Халқ куйлари. 11.25 — Қисқа метражли телевизион бадиий фильм. 11.55 — Совет балети саҳифалари. 13.20 — Бадиий публицистик кўрсатув. 14.15 — Болалар учун фильм. 15.20 — Дунё воқеалари. 16.10 — Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар. 17.10 — Бутун ҳокимият Советларга! 17.40 — Фильм-концерт. 18.30 — Экспромт. 18.45 — Мультфильм. 19.05 — Ҳужжатли фильм. 19.45 — Дадил қадам ташланг, ўртоқлар! Революцион қўшиқлар. 19.55 — **Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг 71 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш.** Байрам концерти. Танаффусда Время. 24.00 — Нигоҳ.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Мультфильмлар. 9.50— «Қашқирлар учун қопқон». Бадиий фильм. 11.10 — Р. Рождественский. Икки юз ўн қадам. Поэма. 12.05 — Муқаддима. Бадиий фильм. 13.40 — Ҳужжатли фильм. 14.10 — Мерос. 15.05 — Янгиликлар. 15.15 — Классик куйлардан концерт. 16.30 — Ҳаёт чизиғи. 2- ва 3-сериялар. Бадиий фильм. 18.40 — Фигурали учиш. Халқаро мусобақалар. 19.10 — Фигурали учиш. Халқаро мусобақалар. 20.00 — Бекинмачоқ. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Халқ ижодиёти. Шу кўрсатув тугагач — Время. 21.45 — Тошқин. Бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар. Танаффусда — Янгиликлар.

УзТВ-I. 15.00 — Телефильм. 16.15 — Болалар учун фильм. 17.40 — Нур таратган соҳибалар. 18.50 — Ахборот. 19.05 — Октябрни шарафлаймиз. 19.35 — Ахборот. 19.50 — Кинолавҳа. 19.55 — **Москва. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 71 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш.** Байрам концерти. 21.15 — Время. 22.00 — Нурхон авлодлар хотирасида.

УзТВ-II. **Фрунзе.** 16.05 — Мульлфильмлар. 16.25 — «Хилватдаги отишма». Бадиий фильм. 17.50 — СССР Конституциясига ўзгартишлар, қўшимчалар киритиш тўғрисидаги ҳамда ССР халқ депутатларини сайлаш ҳақидаги Қонунлар лойиҳаларини муҳокама қиламиз. 18.20 — В. И. Ленин. Самара даври. 18.30 — Оқин О. Болобалаев таваллудининг 100 йиллигига. 19.20 — Мезгил.

6 ноябрь, якшанба

МТ-I. 8.30 — Янгиликлар. 8.45 — Ритмик гимнастика. 9.30 — Мультфильмлар. 9.50— Спортлото. 10.00 — Будильник. 10.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 11.30 — Тонгги почта. 12.00 — Саёҳатчилар клуби. 13.00 — Музикали киоск. 13.30 — Қишлоқ янгиликлари. 14.30 — Здоровье. 15.15 — Киноафиша. 16.15 — Эртак ҳузурида меҳмонда. 17.40 — Жаҳоннинг йирик музейи. 18.10 — Халқаро панорама. 18.55 — Бор эканда, йўқ экан, Шишлов яшаган экан. Бадиий фильм. 1- ва 2-сериялар. 21.30 — Время. 22.05 — Байрам томошаси. 01.20 — Янгиликлар.

МТ-II. 8.30 — Зарядкага сафланинг! 8.45 — Студия намойиш этади... 9.35 — Виктор Розов ва унинг қаҳрамонлари. 10.35 — Дин ва жамият. 11.05 — Хўжалик ҳисоби ва экология. 11.15 — Тараққиёт, ахборот, реклама. 12.00 — Саёҳатчилар клуби. 13.05 — Уй академияси. 13.35 — Рус маданияти ҳақида суҳбатлар. 14.25 — Душман ичида дўст, дўст ичида душман. Бадиий фильм. 16.00 — Латвия ССР Давлат филармонияси камер оркестрининг концерти. 16.40 — Ярим тунгача ва ярим тундан сўнг. 18.25 — Фигурали учиш. 19.10 — Афғонистон тупроғида туғилган қўшиқлар. Танаффусда — Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.30 — Время. 22.05 — «Қизил ёй». Бадиий фильм. 23.35 — Бадиий гимнастика.

УзТВ-I. 9.00 — «Ассалому алайкум». 10.00 — Оила даврасида. 10.40 — Биргаликда куйлаймиз. 11.05 — Ҳужжатли кино экрани. 12.05 — Дала, ҳовли юмушлари. 12.35 — «Ерилтош». Спектакль. 13.55 — Спортивний Узбекистан. 14.35 — «Паролни икки киши билади». Бадиий фильм. 16.00 — Қрим татар куйларидан концерт. 18.00 — Санъат ғунчалари. 18.30 — Ленин ва Октябрь. 19.00 — Мушоира этади давом. Ленин, партия ҳақида шеърлар. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Ўзбекистон дея аталур. Манзарали фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Пахтакорлар учун музикали программа. 21.30 — Время. 22.05 — «Оркестр билан катта кўча бўйлаб». Бадиий фильм. 23.30 — Шаҳар манзаралари.

УзТВ-II. **Душанба.** 18.05 — Мультфильм. 18.15 — Спорт программаси. 19.00 — Новости. 19.15 — Чашма. 20.00 — Ахборот. 20.15 — «Меҳргон» байрами. 21.30 — Время. 22.05 — «Меҳргон» байрамининг давоми. 22.55 — «Хурсандмиз, бахтлимиз, истеъдодлимиз» Бадиий фильм.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ФУТБОЛ:

«ПОМИР» ОЛИЙ ЛИГАДА

Мухлисларнинг қувончи чексиз. Тожикистонлик ишқибозларнинг орзулари ушалди. Биринчи лига коллективлари ўртасида мамлакат чемпионати ўйинлари ташкил этилгандан бери «садоқат» билан лигадошларни тарк этмай келаётган помирчилар ниҳоят олий лигага йўлланмани қўлга киритишди. «Помир» футболчилари мавсум мобайнида асосан пешқадамлик қилиб, мавқеларини мустаҳкамлашга ҳаракат қилишди. Чемпионат тугашига икки тур ўйинлари қолганда тожикистонлик футболчилар очколарини 58 тага етказиб, дахлсиз бўлиб олишди. «Помир» навбатдаги учрашувни ўз майдонида «Даугава» коллективи билан ўтказиб, дарвозага жавобсиз иккита тўп киритди. Олий лигага йўлланма олиб, хотиржам бўлиб олган помирчилар қолган икки учрашувни сафарда — Ростов-Дон армиячилари билан «Ротор» командаси майдонида ўтказадилар. Биз кўпсонли футбол мухлислари қатори «Помир» футболчиларини ажойиб ғалаба билан қутлаймиз.

Хўш, олий лигага бериладиган иккинчи йўлланмани ким қўлга киритаркин? Иккинчи ўринга тўрт команда астойдил даъвогарлик қилмоқда. Қўлга киритилаётган ҳар бир очко ана шу даъвогарлар «тақдирини» ҳал қилишда муҳим аҳамият касб этмоқда. Навбатдаги турда ҳам иккинчи ўринни эгаллаб турган пойтахт армиячилари (52 очко) сафарда «Ростсельмаш» коллективидан енгилиб (0:1) сусткашликка йўл қўйишди. Учинчи ва тўртинчи ўринларда бораётган «Гурия» ва «Ротор» футболчилари эса «Звезда» (6:1) ҳамда «Колос» (2:0) коллективларидан устун келиб очколарини 53 тадан қилиб олишди. Пахтакорчилар ҳам бўш келмасликка уринмоқдалар. Футболчиларимиз ўз майдонларида «Карпати» армиячиларини қабул қилиб дарвозага бешта жавобсиз тўп киритишга муваффақ бўлдилар. Пахтакорчилар ҳисобидаги очколар 52 тага етди. Навбатдаги турда ана шу даъвогар командалар ўзаро учрашадилар. Иккинчи йўлланма эгаси «Ротор» — «Пахтакор», ҳамда ЦСКА — «Гурия» командалари учрашувида аниқланса, ажаб эмас.

ЎЗБЕКИСТОН ЧЕМПИОНАТИ:

МУДДАТИДАН ОЛДИН

Чирчиқнинг «Сельмашевец» командаси физкультура коллективлари ўртасида ўтказилаётган Ўзбекистон чемпионатида муваффақиятли куч синашмоқда. Бу команда чемпионат тугашига уч тур қолганда 46 очко тўплаб, муддатидан олдин ғолибликни қўлга киритди деса бўлади. Чунки «Сельмашевец»дан 7-8 очко ортда келаётган коллективларни ғолиб командага етиб олади, дейиш қийин. «Сельмашевец» навбатдаги учрашувни Шўрчида, маҳаллий «Колхозчи» командаси билан ўтказиб ғалаба (2:0), қозонди. «Сельмашевец» Ўзбекистон чемпиони сифатида иккинчи лигага йўлланма олади.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

Р — 17295. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. А. — 250. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12